

ОПШТИНА ШИД

**Програм унапређења социјалне
заштите у општини Шид за период
од 2025. до 2030. године**

Шид, децембар 2024. године

Садржај

Уводна реч Председника општине	4
1. Увод	5
2. Плански документи и правни оквир у области социјалне заштите	8
2.1. Плански документи и правни оквир на националном нивоу.....	8
2.1.1. Плански документи.....	8
2.1.2. Правни оквир.....	11
2.2. Плански документи и правни оквир на локалном нивоу.....	12
2.2.1. Плански документи.....	12
2.2.2. Правни оквир.....	16
3. Опис постојећег стања са анализом проблема и жељених промена	17
3.1. Кључни налази <i>ex-post</i> анализе претходног планског документа у области социјалне заштите.....	17
3.2. Општи подаци о општини Шид.....	21
3.3. Корисници и обезбеђивање права на социјалну заштиту у општини Шид.....	25
3.3.1. Структура корисника социјалне заштите у општини Шид.....	25
3.3.2. Финансирање социјалне заштите у општини Шид.....	28
3.3.3. Услуге социјалне заштите у општини Шид.....	30
3.3.4. Материјална подршка.....	31
3.3.5. Институционални капацитети за обезбеђивање социјалне заштите у општини Шид	34
3.4. Финализација анализе – кључни фактори од значаја за унапређење социјалне заштите у општини Шид.....	35
4. Циљеви и мере Програма унапређења социјалне заштите и припрема пратећег Акционог плана	36
4.1. Циљеви и мере Програма.....	37
4.2. Процена финансијских средстава неопходних за реализацију Програма.....	39
5. Оквир за праћење спровођења, вредновање учинака и извештавање	42
6. Акциони план	44
7. Прилози	58
Прилог 1 – Табеларни прегледи корисника права на социјалну заштиту у општини Шид	58
Прилог 2 – Табеларни прегледи финансирања социјалне заштите у општини Шид.....	62
Прилог 3 – Институционални капацитети за обезбеђивање социјалне заштите.....	65
Прилог 4 - Резултати спроведених консултација и јавне расправе.....	70

Листа скраћеница

Скраћеница	Пун назив
АП	Акциони план
ДЗ	Дом здравља
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЈНП	Једнократна новчана помоћ
МНРО	Ментално недовољно развијене особе
НСП	Новчана социјална помоћ
ОУ	Општинска управа
СКГО	Стална конференција градова и општина-Савез градова и општина Србије
СЗ	Социјална заштита
ОШ	Основна школа
РС	Република Србија
РСЈП	Републички секретаријат за јавне политике
РЗС	Републички завод за статистику
СШ	Средња школа
ЦСР	Центар за социјални рад

Уводна реч Председника општине

Друштво је добро и одговорно онолико колико се брине о својим најугроженијим члановима, што и јесте крајњи циљ стратешког развоја социјалне заштите у општини Шид за наредни период.

На почетку свог чувеног романа Лав Толстој каже: Све срећне породице личе једна на другу, свака несрећна породица, несрећна је на свој начин. Водећи се овом мудрошћу, циљ наше општине је јасан – да изградимо друштво у којем ће све породице бити срећне, на свој начин. У времену изазова, наш најважнији задатак је да покажемо солидарност и створимо окружење у којем ће се сваки појединац осећати уважено и заштићено. Овим Програмом тежимо да поставимо темеље за боље сутра – за наше најмлађе, који заслужују безбедно детињство, за наше најстарије, који су заслужили мирне и достојанствене године, као и за све друге који сесуочавају са животним тешкоћама.

Израдом Програма унапређења социјалне заштите на територији општине Шид стварају се могућности да се услуге социјалне заштите развијају плански у складу са идентификованим потребама наших грађана-корисника на основу доброг препознавања и дефинисања приоритетних потреба, као и постојећих ресурса наше општине. Желимо да овај Програм унапређења социјалне заштите буде путоказ за развијање нових, као и за побољшање квалитета постојећих услуга које пружају постојеће установе, организације цивилног друштва, правна лица и остали заинтересовани из области социјалне заштите.

Чврсто смо опредељени стварању заједнице задовољних и срећних људи, поштовању људских права, забране дискриминације свих облика, стварању заједнице која ће заједничким снагама бринути о сваком грађанину наше општине. Општина Шид ће усмерити све своје расположиве могућности ка обезбеђивању квалитетне социјалне заштите, а самим тим и квалитета живота својих грађана.

На крају, захваљујемо се свим учесницима који су својим залагањем допринели изради овог Програма унапређења социјалне заштите, као и Сталној коференцији градова и општина и Европској унији на подршци и великом доприносу кроз сарадњу са нашом општином.

Зоран Семеновић

1. Увод

Правни основ за доношење Програма унапређења социјалне заштите у општини Шид за период 2025-2030. године налази се у одредби члана 20 Закона о социјалној заштити¹, којим је дефинисано да Програм унапређења социјалне заштите у јединици локалне самоуправе (у даљем тексту: Програм) утврђује надлежни орган јединице локалне самоуправе. Истим чланом одређено је да Програм обухвата мере и активности за подстицај и развој постојећих и нових услуга социјалне заштите, и да свака јединица локалне самоуправе мора утврдити мере и активности за подстицај и развој постојећих и нових услуга социјалне заштите.

Закона о планском систему Републике Србије², у члану 14 дефинише програм као документ јавне политике, ужег обухвата од стратегије који, по правилу, разрађује посебан циљ стратегије или неког другог планског документа у складу са којим се доноси (План развоја, Програм Владе, план развоја локалне власти, концепт политике). Програм представља групу независних али тесно повезаних мера и/или сродних (компатибилних) пројеката, којима се управља и координира како би се остварили циљеви који се не могу остварити управљањем сваким од елемената програма појединачно, односно независно. Члан 15. наведеног Закона одређује садржину програма: програм садржи исте елементе као и стратегија, а нарочито разрађене мере за постизање посебног циља, односно циљева које дефинише или преузима из стратегије или неког другог планског документа у складу са којим се усваја. Програм има по правилу до три посебна циља који непосредно доприносе остварењу општег циља.

Закон о локалној самоуправи³ у члану 20. наводи надлежности општине, где је у тачки 4 наведеног члана предвиђено да општина „стара се о задовољавању потреба грађана у области просвете (предшколско васпитање и образовање и основно и средње образовање и васпитање), научноистраживачке и иновационе делатности, културе, здравствене и **социјалне заштите**, дечије заштите, спорта и физичке културе. Тачка 5. члана 20. Закона о локалној самоуправи утврђује да општина „обезбеђује остваривање посебних потреба особа са инвалидитетом и заштиту права осетљивих група“.

Програмунапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године дефинише правце деловања општине Шид у области социјалне заштите који су одређени Планом развоја општине Шид за период 2022-2028. године⁴, као и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати систем социјалне заштите на локалном нивоу, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање дефинисаних циљева. Он представља део напора које локална заједница чини током низа година са основним циљем да се упуној мере имплементирају инклузивне социјалне политике и праксе.

Програм почива на анализи релевантних националних стратешких докумената, локалних података и процени потреба грађана на подручју општине Шид. Израђен је кроз партиципативни партнерски приступ који ће бити примењени у процесу његове имплементације, праћења и извештавања. Општина Шид намерава да у реализацији дефинисаних циљева и активности укључи све релевантне актере из локалне заједнице, као и да сарађује са националним међународним организацијама и институцијама којима се бава социјалном заштитом и подршком рањивим групама становништва.

¹ Закон о социјалној заштити („Сл. Гласник РС“ бр. 24/2011 и 117/2022 – УС), члан 20

² „Службени гласник РС“, број 30/18

³ „Сл. гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон

⁴ „Сл. лист Општине Шид“ бр. 18/2022

ОвакоконципиранПрограмтребалобидеоосигураквалитетнуимплементацију, каоидаолагоућиопштиниШидадекатан основзаоптималанквалитетрезультатакојисеочекујуреализацијомпланиранихактивностиимера, накојимаћесвезаинтересованестранеирелевантнипартнерирадитиуоконтинуитетуунаредномпериоду.

ИзрадаовогПрограмареализованајеуз техничку подршку у оквиру пројекта„[Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу](#)“, који финансира Европска унија у оквиру програма ИПА 2020, укупне вредности 6,5 милиона евра. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања надлежно је за реализацију пројекта, уговорно тело је Министарство финансија – Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава Европске уније, док је Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије (СКГО) задужена за имплементацију пројекта.

Општина Шид је у августу 2023. године потписала споразум са СКГО који се односи се на сарадњу у спровођењу пакета подршке Општини Шид за унапређење социјалне заштите. У складу са овим Споразумом СКГО је општини Шид обезбедила стручно-техничку подршку у успостављању/унапређењу локалних планских, правних, финансијских и институционалних механизма за планирање и функционисање система социјалне заштите и то у: изради анализе стања у ЈЛС у области социјалне заштите, примени методологије за процену потреба корисника/потенцијалних корисника и идентификацију ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу, изради локалног планског документа у области социјалне заштите, изради/ревизији локалних нормативних аката, унапређењу система праћења (мониторинга), вредновања (евалуације) и извештавања о ефектима локалне политике у области социјалне заштите, изради дела програмског буџета и плана (јавних) набавки услуга социјалне заштите као и у припреми предлога пројекта за унапређење система социјалне заштите и успостављању/развоју одабраних услуга социјалне заштите.

Кључни проблеми у планирању социјалне заштите на локалном нивоу јесу недостатак одрживих механизма за мапирање потреба корисника и потенцијалних корисника услуга социјалне заштите и за мониторинг и евалуацију стратешких приоритета на локалном нивоу, недовољна предвидљивост трендова у развоју система социјалне заштите, недовољно учешће корисника и недовољни људски ресурси у локалним самоуправама за спровођење процеса планирања социјалне заштите на холистички начин што негативно утиче на одрживост локалних услуга или доводи до недоследности докумената на локалном нивоу. Према садашњем законском оквиру, локалне власти могу обезбедити услуге преко центара за социјални рад, центара за развој локалних услуга, или преко лиценцираних пружалаца услуга спровођењем процеса јавних набавки⁵. Иако је развој услуга у заједници био у фокусу реформе система социјалне заштите, мрежа ових услуга је и даље слабо развијена, услуге као такве нису подједнако доступне и обухват корисника је низак. Такође, значајан број успостављених услуга није доступан током целе године у свим ЈЛС. Важан фактор у пружању локалних услуга је и систем финансирања. Разлике у издацима за услуге социјалне заштите по глави становника између ЈЛС не могу се објаснити само разликама између ЈЛС као што су број становника, територија, ниво развијености, величина буџета итд. Веома је важно имати у виду да се велики број локалних самоуправа ослања на наменске трансфере као извор финансирања услуга. Практично искуство и спроведене анализе указују да постоји значајан простор за унапређење услуга⁶ у погледу броја услуга које се пружају, распрострањености, квалитета, доступности, обухвата корисника, пружаоца услуга, начина финансирања, мониторинга и извештавања. Важан аспект развоја социјалне заштите, те самим тим и унапређења јавног интереса, а уједно и један од највећих изазова, јесте активно укључивање, односно развијање интегративних услуга и успостављање иновативних услуга на локалном нивоу,

⁵ СКГО је развила и свим ЈЛС обезбедила доступне смернице односно Водич за јавне набавке у социјалној заштити.

⁶ У циљу подршке ЈЛС у развоју и одрживости услуга социјалне заштите, СКГО је објавила Водич за локалне самоуправе: „Модел и препоруке за унапређење планирања и спровођења поступака јавних набавки за набавку услуга социјалне заштите и праћење реализације уговора о јавној набавци“.

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

узразвој међуопштинске сарадње. Овај приступ захтева добро познавање потреба корисника услуга, али и шире заједнице. Због тога је важно унапредити процес доношења одлука и осигурати пуну укљученост локалне заједнице, посебно група и заједница заинтересованих за развој локалних услуга. Имајући у виду претходно, у даљем развоју и реформама система социјалне заштите посебну пажњу треба посветити развијању постојећих и успостављању нових услуга социјалне заштите на локалном нивоу, које подржавају процес деинституционализације и које одговарају потребама осетљивих друштвених група. Ово представља најефикаснији начин да се спречи потреба за институционалном заштитом, пружи подршка кориснику у мање рестриктивном окружењу, односно у локалној заједници, и допринесе њиховом социјалном укључивању.

Имајући у виду претходно наведено, Општина Шид је приступила партиципативном и на подацима заснованом процесу израде документа јавне политике у области социјалне заштите, коме је претходило неколико корака. У првој половини 2024. године, уз техничку подршку СКГО израђена је Анализа стања у оквиру које је сагледано тренутно стање у области социјалне заштите у Општини Шид кроз анализу планског, нормативног, институционалног и финансијског оквира и дате су препоруке за спровођење свих активности у оквиру пакета подршке за унапређење социјалне заштите, узимајући у обзир локални контекст и специфичности и потребе сваке од подржаних локалних самоуправа. Поред тога, спроведено је мапирање потреба корисника/потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите и идентификација ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу, како би се унапредио процес планирања и обезбеђивања права и услуга у области социјалне заштите на локалном нивоу заснованом на сагледавању реалних потреба и расположивих ресурса на локалном нивоу.

С обзиром на то да је анализом планског и нормативног оквира у области социјалне заштите у општини Шид констатовано да су потребне измене и усклађивања како са Законом о планском систему, Законом о локалној самоуправи и Законом о социјалној заштити, као и да су мапирањем потреба дубље сагледане потребе и ресурси у заједници, општина Шид је на седници Скупштине општине одржаној 16.12.2024. године донела Одлуку о измени и допуни Стратегије социјалне заштите у општини Шид која истиче 2025. године и којом је одлучено да Општина Шид приступа изменама и допунама овог документа на начин да ће се израдити Програм унапређења социјалне заштите који ће се односити на период од 2025. до 2030. године. Општинско веће је Решењем бр 02-126/111-24 од 26.12.2024. године формирало Радну групу задужену за израду Програма коју чини 11 чланова и чланица, представника/ца локалне самоуправе, релевантних локалних институција и организација цивилног друштва.

За координатора Радне групе именована је Јелена Шушкић- Помоћник председника за социјалну политику и месне заједнице.

Као чланице и чланови Радне групе именовани су:

1. Небојша Илић - Повереник за избеглице и миграције-координатор послова за област родне равноправности и спровођење политике једнаких могућности
2. Жељка Јарић - Шеф Одсека за локални економски развој
3. Наташа Нонковић - Руководилац Одељења за друштвене делатности
4. Милош Ковинчић - Интерни ревизор у Служби интерне ревизије општине Шид
5. Бранислава Покора- Супервизор у Центру за социјални рад „ Шид”
6. Катица Дудић - Медицинска сестра у Дому здравља Шид
7. Вујадин Васић - Саветник за запошљавање у Националној служби за запошљавање, Испостава Шид
8. Нада Хромиш-Аничичић - Директор Гимназије „Сава Шумановић” у Шиду
9. Душанка Пестелек- Законски заступник Друштва за помоћ ментално недовољно развијеним особама општине Шид
10. Небојша Ковачевић- секретар Црвеног крста

Задатак радне групе је израда Програма унапређења социјалне заштите, конкретно:

- израда плана активности на изради Програма;
- израда нацрта Програма и учешће у јавној расправи о предлогу Програма;
- припрема аналитичких и других докумената у циљу припреме Програма унапређења социјалне заштите;
- обезбеђивање координације, сталне комуникације сарадње представницима/цама локалне власти, надлежних институција, организација цивилног друштва и сл;
- размена информација и података о текућим активностима и иницијативама надлежних институција, као и степену реализације прошлогодишњег Програма унапређења социјалне заштите;
- имплементација и праћење Програма унапређења социјалне заштите као и извештавање о имплементацији истог.

Радна група је током израде овог документа имала као основ Анализу стања и препорука за унапређење социјалне заштите, Извештај о потребама корисника и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите на територији локалне самоуправе и ресурсима пружалаца услуга на територији општине, са препорукама за приоритизацију потреба за обезбеђивањем подршке кроз успостаљање/унапређење услуга социјалне заштите и све релевантне националне и локалне планске и нормативне документе. Приликом планирања спроведени су следећи кораци: припремљена је ситуациона анализа са SWOT анализом. Утврђени су Општи и три Посебна циља. За сваки од посебних циљева дефинисане су припадајуће мере са показатељима, полазним и циљаним вредностима, носиоцима и потребним средствима. За сваку од активности утврђени су носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима, индикатори са полазним и циљаним вредностима и извори верификације.

Радна група је одржала 3 радионице на којима су детаљно разматране све околности везане за израду Програма, формулисани су циљеви, мере и активности и израђена је анализа финансијских капацитета за имплементацију Програма. Након израде нацрта Програма унапређења спроведена је и јавна расправа о којој су детаљи наведени у Прилогу 4.

2. Плански документи и правни оквир у области социјалне заштите

2.1. Плански документи и правни оквир на националном нивоу

2.1.1. Плански документи

Стратешка оријентација Републике Србије у области развоја социјалне заштите заснована је на ЕУ и националном стратешком и правном оквиру и усмерена на процесе децентрализације и деинституционализације, као и на развој услуга социјалне заштите на нивоу јединица локалне самоуправе (ЈЛС). Иако су реформе социјалне заштите у последњих неколико година спроведене без постојеће секторске стратегије, пошто је Стратегија развоја социјалне заштите усвојена 2005. године истекла, Влада Републике Србије усмеравала је реформе у области социјалне заштите кроз националне извештаје о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва⁷ који су усвајани на

⁷ Влада Републике Србије припремила је и усвојила три извештаја који су доступни на следећем линку: <https://socijalnoukljucivanje.gov.rs/category/documents?search-type=documents&s=national+report>

сваке три године почев од 2011. Стратешка оријентација садржана је и у Програму реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП)⁸ усвојеном 2016. године, као и Програму економских реформи (ЕРП)⁹ који на годишњем нивоу усклађује приоритете у различитим областима, укључујући и област социјалне заштите. Штавише, у оквиру процеса приступања Србије ЕУ, развој социјалне заштите је дефинисан и усмерен кроз различита поглавља, а кључна поглавља су Поглавље 19 (Социјална политика и запошљавање) и Поглавље 23 (Правосуђе и основна права) са одговарајућим акционим плановима¹⁰, која дефинишу приоритете, мере и активности у области унапређења система социјалне заштите у Србији у складу са стандардима ЕУ. Током протеклих неколико година покренут је процес израде нове Стратегије развоја социјалне заштите (јавне консултације на први нацрт одржане су 2019. године). У складу са новоусвојеним Акционим планом за спровођење Програма Владе 2023-2026¹¹, доношење нове Стратегије развоја социјалне заштите планирано је за други квартал 2024. године¹².

Влада Републике Србије је 2022. године усвојила Стратегију деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022–2026. године¹³. Стратегија деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници у систему социјалне заштите је усаглашен систем мера, услова и инструмената јавне политике које Република Србија треба да спроведе како би се спречила институционализација, односно смањио број грађана који користе услуге домског смештаја. Стратегија треба да омогући развој услуга социјалне заштите у заједници, што ће допринети да корисници система социјалне заштите којима је потребна интензивнија подршка већину својих потреба задовољавају у природном окружењу. Примарно је усмерена ка особама са интелектуалним и менталним тешкоћама које су у највећем ризику од институционализације и социјалног искључивања. У самој Стратегији се у више наврата наглашава обим и значај надлежности локалних самоуправа у области социјалне заштите, али и препознају изразити системски проблеми које је потребно адресирати. Поред осталог, у Стратегији се наводи да услуге социјалне заштите у заједници не прате потребе корисника, да нису у довољној мери развијене - по броју, садржају, обухвату корисника и територији. Као разлози таквог стања препознају се нестабилни извори финансирања, те недовољно разумевање локалних самоуправа за неопходност развоја услуга социјалне заштите. Стратегијом су из националне перспективе дефинисани жељени циљеви и припадајуће мере које је потребно предузимати да би се стање у области поправило, док би из перспективе локалног нивоа управо предметни програми требало да

⁸ Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП) усвојила је Влада Републике Србије у мају 2016. Одлучено је да примена ЕСРП буде стратешки процес структуриран по моделу Стратегије „Европа 2020“ коју примењују државе чланице, и који ће пратити процес европских интеграција као главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области социјалне политике и запошљавања у процесу приступања ЕУ. Кључни изазови у социјалној и дечијој заштити идентификовани у ЕСРП-у су: повећање обухвата и унапређење адекватности новчаних давања усмерених на сиромашне, уз уважавање буџетских могућности; повећање подршке природној породици ради спречавања одвајања деце, наставак процеса деинституционализације, развој услуга у заједници; сегментираност дуготрајне неге, неповезаност новчаних давања са услугама, недовољна доступност услуга за дуготрајну негу; унапређење квалитета услуга, јачање контролних и регулаторних механизма, мониторинга и евалуације; повезивање центара за социјални рад са институцијама које обезбеђују услуге из области здравствене заштите, образовања и запошљавања, али и са полицијом, ОЦД које заступају поједине угрожене групе, Црвеним крстом, одговарајућим службама локалне самоуправе.

⁹ Нови Програм економских реформи за период од 2023. до 2025. године усвојен је у јануару 2023. године. Доступан на: https://www.mfin.gov.rs/upload/media/n3g7Ti_63e625c76e357.pdf

¹⁰ Акциони план за Поглавље 19 усвојен је у мају 2020. године (доступан на: <https://www.minrzs.gov.rs/sites/default/files/202006/AP19%20ENG%20FINAL%20-%202020.docx>), док је Акциони план за Поглавље 23 усвојен 2016. а ревидиран 2020. године (доступан на: <https://mpravde.gov.rs/files/Revised%20AP23.docx>).

¹¹ Акциони план за спровођење програма Владе Републике Србије 2023-2026; Доступан на: https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/686961/akcioni_plan_za_sprovodjenje_programa_vlade_2023-2026_cyr8.pdf

¹² Стратегија развоја социјалне заштите засниваће се на ex-post анализи претходне стратегије и на ex-ante анализи ефеката социјалне заштите за период 2022-2030. Оба документа доступна су на: <https://www.minrzs.gov.rs/sr/dokumenti/ostalo/sektor-zasocialnu-zastitu/ex-post-analiza-strategije-razvoja-socijalne-zastite>. Ex-ante анализа ефеката идентификовала је 10 кључних изазова за даљи развој система социјалне заштите у Србији које је потребно решити у новој стратегији и операционализовати у акционом плану за спровођење стратегије.

¹³ "Сл. гласник РС", број 12 од 1. фебруара 2022.

представљају адекватан одговор и документе којима ће се ова јавна политика операционализовати у граду/општини, односно на регионалном нивоу кроз сарадњу ЈЛС.

Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2020. до 2024. године¹⁴ представља свеобухватан план усмерен на побољшање социјалног и економског положаја особа са инвалидитетом. Стратегија обухвата уклањање баријера у различитим областима као што су приступачност, запошљавање, образовање, здравствена заштита и социјалне услуге. Њен циљ је да осигура равноправно учешће особа са инвалидитетом у друштву и спречи њихову дискриминацију, подржавајући принципе Конвенције о правима особа са инвалидитетом. Међутим, ова Стратегија је истекла. Закључак ех-post анализе Стратегије је да, иако је остварен изванредан напредак у областима друштвене инклузије и смањења дискриминације, недостајала је конкретизација циљева и мера, што је отежало евалуацију ефеката, а пандемија COVID-19 додатно је успорила реализацију планираних активности. Предлог Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом за период 2025–2030. године чија је израда у току наглашава неопходност континуираног унапређења приступачности, деинституционализације, инклузивног образовања, социјалне заштите и економског оснаживања особа са инвалидитетом. За Програм унапређења социјалне заштите на локалном нивоу, овај документ је релевантан јер захтева развој услуга у заједници, побољшање доступности јавних услуга и системску подршку особама са инвалидитетом, што директно утиче на локални ниво и захтева сарадњу са локалним самоуправама у циљу остваривања инклузивног друштва.

У изради Програма, Радна група руководила се и принципима и приоритетима других релевантних докумената јавних политика, као што су: Стратегија за спречавање и борбу против родно заснованог насиља према женама и насиља у породици (2021-2025)¹⁵, Стратегија за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године¹⁶, Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022–2030. године¹⁷, Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године¹⁸, као и Акциони план политике за младе у Аутономној покрајини Војводини за период 2023-2025¹⁹. Програм има у виду и друге стратегије Владе Републике Србије,²⁰ у областима релевантним за припаднике различитих маргинализованих група.

Унапређење социјалне заштите и самим тим и социјалног укључивања рањивих група део је глобалне Агенде Уједињених нација за одрживи развој до 2030. Србија је потписник Агенде године која садржи 17 циљева и 169 потциљева и 228 глобалних индикатора одрживог развоја (ЦОР). Ови циљеви и потциљеви су интегрисани, међусобно нераздвојиви и равномерно обухватају три димензије одрживог развоја: економску, друштвену и еколошку. Принцип да „нико не буде изостављен„ је темељ агенде 2030 и значи да ниједан циљ не треба да се остварује уколико се не остварује за све грађане и грађанке. Имплементацијом овог Програма сматрамо да ћемо допринети достизању постављених индикатора на националном нивоу који се односе на смањење сиромаштва (ЦОР 1) и смањење неједнакости (Циљ 10).

2.1.2. Правни оквир

¹⁴ „Сл. гласник РС“ бр. 44/2020

¹⁵ „Сл. гласник РС, бр. 47/2021

¹⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 103/2021

¹⁷ „Сл. гласник РС“ бр. 26/2016

¹⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 9/2023

¹⁹ „Сл. лист АП Војводине“, бр. 45/2023

²⁰ Стратегије Владе Републике Србије се могу наћи на: <http://www.gs.gov.rs/lat/strategije-vs.html> или на <https://rsjp.gov.rs/cir/dokumenti-kategorija-cir/djp-cir/>

Поред актуелног стратешког оквира, основни правни оквир у области социјалне заштите дефинисан је Законом о социјалној заштити²¹, Законом о финансијској подршци породици са децом²², Породичним законом²³, Законом о социјалној карти²⁴ и Законом о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити²⁵. Надлежности у овој области деле централни и локални ниво власти. Централни ниво пружа различите облике финансијске подршке и низ услуга, док је у другим сегментима систем социјалне заштите високо децентрализован и већина услуга социјалне заштите је делегирана локалним самоуправама²⁶. Основна мотивација за децентрализацију социјалне заштите је да се адекватно одговори на потребе грађана на нивоу ЈЛС, посебно када су у питању услуге социјалне заштите. Дискриминација је забрањена Уставом Републике Србије, којим је прописано да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације, да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, укључујући и психички или физички инвалидитет. Законом забрани дискриминације²⁷ уређена је општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације и поступак заштите од дискриминације. Веома је значајан и посебан антидискриминациони закон – Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом²⁸ којим се уређује општи режим забране дискриминације на основу инвалидитета, посебни случајеви дискриминације особа са инвалидитетом, поступак заштите особа изложених дискриминацији на основу инвалидитета, као и мере које се предузимају ради подстицања равноправности и социјалне укључености особа са инвалидитетом.

Позитивно законодавство релевантно за област социјалне политике и заштите у Републици Србији обимно је и обухвата и следеће законе: Закон о социјалном становању²⁹, Закон о пензијском и инвалидском осигурању³⁰, Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица³¹, Закон о равноправности полова³², Закон о финансијској подршци породици са децом³³, Закон о основама система образовања и васпитања;³⁴ Закон о предшколском васпитању и образовању;³⁵; Закон о основном васпитању и образовању;³⁶ Закон о средњем образовању и васпитању;³⁷ Закон о високом образовању;³⁸ Закон о ученичком и студентском стандарду;³⁹ Закон о уџбеницима⁴⁰, Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености⁴¹,

²¹ „Сл. Гласник РС“ бр. 24/2011 и 117/2022 – УС

²² „Сл. Гласник РС“ бр. 113/2017, 50/2018, 46/2021 - УС, 51/2021 - УС, 53/2021 - УС, 66/2021, 130/2021

²³ „Сл. Гласник РС“ бр. 18/2005, 72/2011 и 6/2015

²⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 14/2021

²⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 126/2021

²⁶ Републичка влада финансира финансијску подршку (осим једнократне новчане помоћи), услуге резиденцијалног породичног смештаја, услуге смештаја за жртве трговине људима, услуге саветовања и обуке за хранитеље и усвојитеље и услуге становања уз подршку за особа са инвалидитетом, осим у јединицама локалне самоуправе чији је степен развијености изнад републичког просека.

²⁷ „Службени гласник РС“, број 22/09

²⁸ „Службени гласник РС“, бр. 33/06 и 13/16

²⁹ „Сл. гласник РС“, бр. 72/2009

³⁰ Због обима референце, у наставку је линк на коме је Закон доступан:

<https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2003/34/1/reg>

³¹ „Сл. гласник“ бр. 85/2005

³² „Сл. гласник“ бр. 104/2009

³³ „Сл. гласник РС“, бр. 113/2017, 50/2018, 46/2021, 51/2021, 53/2021, 66/2021

³⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020

³⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 18/2010, 101/2017, 113/2017, 10/2019.

³⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018, 10/2019.

³⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 55/2013-15, 101/2017-19, 27/2018-3 (др. закон), 6/2020-24, 52/2021-3

³⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 88/2017-41, 27/2018-3 (др. закон), 73/2018-7, 67/2019-3, 6/2020-3 (др. закон), 6/2020-20 (др. закон), 11/2021-3, 67/2021-3 (др. закон), 67/2021-7

³⁹ „Сл. гласник РС“, бр. 18/2010-54, 55/2013-38, 27/2018-22 (др. закон), 10/2019-8

⁴⁰ „Сл. гласник РС“, бр. 27/2018-13

Закон о здравственој заштити⁴², Закон о здравственом осигурању⁴³, Закон о јавном здрављу⁴⁴, Закон о младима⁴⁵, Кривични законик⁴⁶, Закон о матичним књигама⁴⁷, Закон о бесплатној правној помоћи⁴⁸, Закон о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити⁴⁹, Закон о управљању миграцијама⁵⁰ и други.

2.2. Плански документи и правни оквир на локалном нивоу

2.2.1. Плански документи

План развоја општине Шид за период 2022-2028. године⁵¹ идентификује висок обухват корисника новчаном социјалном помоћи, дечијег додатка, и већи удео у укупној популацији корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад него што је то на републичком нивоу. Дефинисана је потреба за унапређењем постојећих услуга социјалне заштите и увођење нове услуге за децу и стара лица која би била омогућена уколико се за то определи нови објекат (изградња новог или прилагођавање намени постојећег простора). Потреба за новим услугама се повећава, због чега постојећим капацитетима не може да се одговори на такве захтеве. Уз План развоја није израђен пратећи Акциони план. Визија Општине Шид у Плану развоја је: Општина Шид је економски развијена мултикултурална локална самоуправа, са богатом туристичком понудом, која својим грађанима гарантује социјалну сигурност и висок квалитет живота.

Правци развоја су следећи:

1. Комунална инфраструктура и услуге у служби заштите животне средине и унапређења квалитета живота са 6 Приоритетних циљева (1-6)
2. Економски развој са 3 Приоритетна циља (7-9)
3. Друштвени развој са 5 Приоритетних циљева (10-14)

План развоја је усвојен годину дана након локалне Стратегије социјалне заштите али уопштено обухвата све што је наведено и у Стратегији социјалне заштите. У оквиру развојног правца Друштвени развој, предвиђен је Приоритетни циљ 11 - Повећање доступности и квалитета социјалних услуга у локалној заједници. Овај циљ је и образложен на следећи начин: *„На подручју општине Шид констатује се релативно висок обухват корисника новчане социјалне помоћи (НСП) - 4,5%, посматрајући га у односу на просек Републике Србије и Сремске области, где је далеко нижи: 3,1%, односно 3,6%. Када је реч о корисницима дечијег додатка 0-17, њихов удео у укупној популацији износи 28,6%, што је такође већи обухват него на нивоу области (14,9%) и Републике (17,75%). Развијеност услуга социјалне заштите у надлежности локалне самоуправе је на солидном*

⁴¹„Сл. гласник РС”, бр. 36/2009-195, 30/2010-145 (др. закон), 88/2010-186, 38/2015-24, 113/2017-192 (др. закон), 113/2017-274, 49/2021-3

⁴²„Сл. гласник РС”, бр. 25/2019-40

⁴³„Сл. гласник РС”, бр. 25/2019-3

⁴⁴„Сл. гласник РС”, бр. 15/2016-25

⁴⁵„Сл. гласник РС”, бр. 50/2011-3

⁴⁶„Сл. гласник РС”, бр. 85/2005-30, 88/2005-51 (исправка), 107/2005-171 (исправка), 72/2009-53, 111/2009-36, 121/2012-3, 104/2013-3, 108/2014-3, 94/2016-7, 35/2019-3

⁴⁷„Сл. гласник РС”, бр. 20/2009-30, 145/2014-72, 47/2018-8

⁴⁸„Сл. гласник РС”, бр. 87/2018

⁴⁹„Сл. гласник РС”, бр. 126/2021

⁵⁰„Сл. гласник РС”, бр. 107/2012

⁵¹„Сл. лист Општине Шид” бр. 18/2022

нивоу. У последње три године успешно се спроводе две услуге социјалне заштите у сарадњи установе Центра за социјални рад са приватним и цивилним сектором- лични пратилац и помоћ у кући за старије и одрасле. Анализирана ситуација дефинисала је потребу за унапређењем постојећих услуга социјалне заштите и увођењем нове услуге за децу и стара лица која би била омогућена уколико се за то определи нови објекат (изградња новог или прилагођавање намени постојећег простора). Потреба за новим услугама се повећава, због чега постојећим капацитетима не може да се одговори на такве захтеве".

Мере у оквиру Приоритетног циља 11 су:

Мера 11.1: Унапређење постојећих и увођење нових социјалних услуга на основу локалних потреба

Мера 11.2: Инфраструктурно унапређење објеката за потребе корисника социјалне заштите ;

Мера 11.3: Унапређење капацитета рада Центра за социјални рад

У Плану развоја постоји и једна Мера 11.2. у оквиру Приоритетног циља 4 који се односи на транспортну политику а која би индиректно могла бити релевантна и за социјалну заштиту а гласи: *"До краја 2030. омогућити приступ безбедним, јефтиним, приступачним и одрживим транспортним системима за све, унапређујући безбедност на путевима, пре свега проширивањем обима јавног превоза, уз обраћање посебне пажње на потребе оних који се налазе у рањивим ситуацијама, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица"*

Средњорочни план Општине Шид за период од 2023-2026. године⁵² предвиђа само средства за унапређење услуге личног пратиоца детета, из буџета Општине Шид, а преко ЦСР: предвиђено да се обухват са 10 корисника у 2022 повећа на 12 до краја 2025.

Стратегија социјалне заштите Општине Шид за период 2021-2025. године⁵³ анализира проблема у односу на приоритетне циљне групе- стара лица, особе са инвалидитетом, деца и млади, породица, сиромашни и незапослени, Роми, избегли и интерно расељени, повратници по Уговору о реадмисији. Стратегијом су дефинисани прилично амбициозни циљеви који углавном нису остварени имајући у виду да нису успостављене планиране услуге. Општи циљ дефинисан Стратегијом је: Подршка развоју успостављених локалних социјалних услуга као и успостављање нових и иновативних локалних социјалних услуга, које ће унапредити квалитет живота свих лица из осетљивих категорија становништва.

Други релевантни локални плански документи

План јавног здравља општине Шид за период 2020–2025⁵⁴ је креиран узимајући у обзир препоруке Светске здравствене организације и Стратегије јавног здравља Републике Србије, са посебним нагласком на превенцију болести, продужавање квалитетног живота, и подизање нивоа здравствене заштите, посебно за рањиве групе. У делу који се бави описом стања и анализом проблема, наведено је неколико кључних елемената релевантних за социјалну заштиту: Лоша економска ситуација и ниска примања становништва (плате и пензије) доприносе високим нивоима социјалне угрожености, што указује на потребу за социјалном подршком и помоћи угроженим категоријама; изазови у приступу здравственој заштити, укључујући дуге листе чекања за специјалистичке прегледе и консултације, што додатно утиче на социјалну сигурност рањивих група. Наводи се да је мигрантска криза утицала је на социјалне и здравствене службе. Ови елементи су важни за Програм унапређења социјалне заштите, јер указују на критичне аспекте

⁵² „Сл. лист Општине Шид“ бр. 9/2023

⁵³ „Сл. лист Општине Шид“ бр. 35/2020

⁵⁴ „Сл. лист општине Шид“ бр. 1/2020

социјалне сигурности и здравља становништва, који би требало да буду приоритети у развоју и имплементацији програма подршке.

Као приоритетне циљне групе, у оквиру Плана су идентификоване и посебно описане следеће: млади, деца и старије особе. Један од приоритета Плана јавног здравља укључује унапређење приступачности здравствених и социјалних услуга за рањиве групе, попут старијих особа и особа са инвалидитетом. Посебан акценат стављен је на старије особе као рањиву групу. План даље обухвата активности за пружање подршке дечјем развоју и едукацију у школама и предшколским установама. Ово је значајно за спречавање социјалне искључености код најмлађих Планиране су акције промоције здравља, попут едукације грађана о здравим животним стиловима и организације радионица за здравствено васпитање. Ово обухвата подршку деци и младима са инвалидитетом кроз програме који се спроводе у сарадњи са организацијама цивилног друштва.

Локални акциони план за управљање миграцијама у општини Шид за период 2022 - 2026. године⁵⁵. С обзиром на специфичност положаја општине Шид (велик протком миграната- преко милион од 2015. године до данас и постојање три прихватна центра на територији општине) ова тема је врло актуелна, а неки од специфичних циљева у оквиру овог ЛАП-а би индиректно могли бити релевантни за социјалну заштиту нарочито кад су у питању институционални капацитети, нпр. Специфични циљ 8. „У периоду од 2022. до 2026. године организовати и одржати радионице, округле столове и друге активности усмерене ка психосоцијалној подршци женама и деци мигрантске популације у мигрантским центрима“ и Специфични циљ 12. „У периоду од 2022. до 2026. Године кроз најмање три радионице обезбедити оснаживање и пружање подршке умрежавању локалних институција у превенцији трговине људима и унапређења квалитета услуга које пружају жртвама трговине људима“.

Програм за унапређење положаја младих општине Шид за период 2024-2027 са пратећим Акционим планом за спровођење Програма за унапређење положаја младих Општине Шид 2024 - 2027⁵⁶. Општи циљ Програма је: Обезбеђени услови за активно учешће младих у спровођењу омладинске политике, и дефинисана су три Посебна циља: 1) Креирање услова за развијање активизма младих; 2) Обезбеђивање услова за запошљавање и самозапошљавање младих и 3) Унапређење безбедносне културе младих и промовисање здравих животних навика

Релевантне су мере:

Мера 2.3: Подршка младим женама, младима из осетљивих друштвених група и младим породицама са децом при запошљавању и самозапошљавању;

Мера 3.1: Развијање и подршка програмима промоције здравих стилова живота и превенције ризичног понашања младих, међутим акционим планом нису дефинисана средства за имплементацију активности у оквиру ове мере; и

Мера 3.2: Заштита и унапређење менталног здравља младих, међутим акционим планом нису дефинисана средства за имплементацију активности у оквиру ове мере.

За потребе израде овог Програма, Општина Шид је током септембра 2023. године спровела анкету намењену младима од 15 до 30 година, како би испитала њихове потребе, интересовања и ставове. Анкета је спроведена у форми штампаних упитника који су садржали питања из области образовања, запошљавања, социјалне инклузије, здравља и безбедности, културе и омладинског активизма, и то на часовима грађанског васпитања у две средње школе у Шиду – са 185 испитаника (100 младића и 85 девојака), што је пример добре праксе и једини локални плански документ за потребе чије израде је на овај начин реализовано испитивање потреба. Уз програм, Општина је доставила и извештај о спроведеним консултацијама, што је такође добра пракса. Овај

⁵⁵ „Сл. лист Општине Шид“ бр. 38/2022

⁵⁶ „Сл. лист Општине Шид“ бр. 26/2023

програм се реферише на Приоритетни циљ 11 Плана развоја општине: Повећање доступности и квалитета социјалних услуга у локалној заједници наводи да Мера 11.1: (Унапређење постојећих и увођење нових социјалних услуга на основу локалних потреба) подразумева унапређење услуга социјалне заштите, кроз увођење нове услуге за млада и стара лица – услуга дневног боравка, која ће бити омогућена након што се изгради нови објекат. Такође, програм предвиђа оснивање Канцеларије за младе (КЗМ), те треба укључити представника КЗМ у процесе који ће се одвијати током стручно- техничке подршке, пре свега у мапирање и израду програма унапређења социјалне заштите. Координатор ће бити именован у овој години. Програм препознаје Центар за социјални рад као актера, наводи се са је број младих који се налазе под старатељском заштитом 15, број младих са инвалидитетом је 15, број младих жртава насиља 1. Иако се у SWOT анализи пораст асоцијалних облика понашања идентификује као слабост, Програм за унапређење положаја младих не разрађује област социјалне заштите за младе као проблемску област. Са друге стране, највећи проценат младих који су анкетом испитани показао је заинтересованост за едукативне садржаје у области психологије/педагогије, скоро 80% њих истиче проблем присуства физичког насиља међу младима, као и емоционално/психолошко насиље, а 49% и сексуалног насиља. Млади су у коментарима указивали на проблем вршњачког насиља, на безбедност девојака и жена, на важност развијања безбедносне културе, као и појачан рад на менталном здрављу младих.

Локални акциони план за родну равноправност за период 2024-2025⁵⁷: Стратешки циљ ЛАП-а је: Побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности на територији општине Шид. Специфични циљеви су: 1) Подизање капацитета локалних механизма за родну равноправност и унапређење вертикалне координације са надлежним родним механизмима на покрајинском и националном нивоу; 2) Унапређење положаја жена на тржишту рада и развој женског предузетништва; 3) Економско оснаживање вишеструко маргинализованих жена; 4) Превенција и сузбијање свих видова насиља над женама и 5) Заштита и унапређење здравља жена

У опису проблема наводи се да су насиљу у Шиду посебно изложене жене из маргинализованих и/или вишеструко дискриминисаних група (Ромкиње, жене са инвалидитетом, жене са психички измењеним понашањем, жене зависне од алкохола, дроге и/или лекова, хроничне болеснице, сиромашне жене, женска деца, старице, жене из сеоских средина и друге вишеструко дискриминисане групе). У оквиру Специфичног циља 4 предвиђени су формирање базе података на нивоу општине по полу, у коју укључити податке у случајевима и облицима насиља над женама и насиља у породици користећи податке из полиције, здравствених институција, Центра за социјални рад и невладиних организација, као и податке о санкционисању насиља у породици од тужилаштва и судова, кампања „16 дана активизма против насиља према женама“, едукативне радионице за ђаке основних и средњих школа, и пружање бесплатне правне и психолошке помоћи жртвама насиља, као и унапређење и интензивирање рада Мултисекторског тима, којег чине представници свих релевантних институција.

Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији општине Шид за период 2020 - 2024. године⁵⁸. Овај ЛАП не садржи специфичне мере релевантне за област социјалне заштите, сем материјалних давања за децу и породицу, и економског оснаживања.

⁵⁷ „Сл. лист Општине Шид“ бр. 6/2024

⁵⁸ „Сл. лист Општине Шид“ бр. 35/2020

2.2.2. Правни оквир

Одлука о социјалној заштити општине Шид⁵⁹ која је усвојена децембра 2024. године уређује врсте, услове и начин обезбеђивања права на материјалну подршку и услуге социјалне заштите које обезбеђује општина Шид. Основна права укључују дневне услуге у заједници, као што су помоћ у кући за старије и одрасле особе са инвалидитетом, и услуге личног пратиоца за децу са сметњама у развоју. Поред тога, регулишу се мере материјалне подршке, укључујући једнократне новчане помоћи, општинску помоћ у природи или кроз друштвено користан рад, накнаде трошкова сахране, и ванредне новчане помоћи у случајевима хитне социјалне угрожености. Финансирање ових услуга обезбеђује се из буџета општине, уз могућност донација и других извора. Одлука такође предвиђа развој иновативних и међусекторских услуга, у складу са локалним потребама, и утврђује методологију за формирање цена услуга социјалне заштите. Центар за социјални рад је задужен за спровођење ових права, укључујући одлучивање, евиденцију и извештавање.

Одлуке и правилници којима је регулисано обезбеђивање услуга социјалне заштите

Општина Шид је донела неколико аката којима се ближе уређују поједини елементи у области социјалне заштите.

*Одлука о методологији формирања цена услуга социјалне заштите општине Шид*⁶⁰ утврђује критеријуме и начин одређивања трошкова услуга, као што су помоћ у кући и лични пратилац детета. Цена услуге се израчунава на основу укупних трошкова услуге и броја корисника, а може бити исказана у месечном, дневном или сатном износу. Трошкови укључују зараде радника, материјалне и нематеријалне трошкове, као и амортизацију, а све у складу са законским прописима и тржишним условима. Ова методологија омогућава транспарентност и ефикасност у планирању и финансирању услуга социјалне заштите.

Поред тога, општина Шид је израдила и *Одлуку о обезбеђивању и пружању услуге лични пратилац детета* и *Одлуку о обезбеђивању и пружању услуге помоћ у кући* које су у процесу припреме за усвајање.

Друга релевантна нормативна акта

- *Правилник о организацији и систематизацији радних места у Општинској управи, Општинском правобранилаштву и стручним службама општине Шид*⁶¹ усвојен је од стране Општинског већа 7. септембра 2022. године.
- *Решење о формирању Интерресорне комисије*

⁵⁹„Сл. лист општине Шид“ број 24/2024

⁶⁰„Сл. лист општине Шид“ број 24/2024

⁶¹„Сл. лист општине Шид“ бр 28/2020

3. Опис постојећег стања са анализом проблема и жељених промена

3.1. Кључни налази *ex-post* анализе претходног планског документа у области социјалне заштите

Општина Шид није сачињавала *ex-post* анализу претходног планског документа, с обзиром на то да је постојећи документ (Стратегија социјалне заштите у општини Шид за период 2021-2025) још увек важећи и да се израдом овог Програма он ревидира, преименује и продужава на период до 2030. године.

У наставку следи анализа релевантног планског оквира са аспекта кохерентности и релевантности, уз кратку анализу остварености предвиђених мера и методологије која је кроишћена приликом израде ових докумената.

План развоја општине Шид за период 2022-2030 има дефинисане индикаторе у односу на циљеве, са полазним и циљаним вредностима, као и референце на Агенду 2030. У табели су представљени индикатори за Приоритетни циљ 11 који се односи на Повећање доступности и квалитета социјалних услуга у локалној заједници:

Табела 1: Показатељи за Приоритетни циљ 11 Плана развоја општине Шид за период 2022-2028. године

Показатељи исхода (базни) – 2021. год.	Показатељи исхода (циљни) 2028.	Допринос показатељима ЦОР 6 – Агенда 2030
Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији у општини Шид износи 12.6 % (Аналитички сервис ЈЛС, 2019.)	Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији у општини Шид износи 20 % (извор верификације: Аналитички сервис ЈЛС)	1.3.1. Удео становника обухваћених системом социјалне заштите, по полу, уз разликовање деце, незапослених лица, старијих лица, особа са инвалидитетом, трудница, новорођенчади, жртава повреда на раду, као и сиромашних и угрожених
У општини Шид се пружају две услуге социјалне заштите, Помоћ у кући Лични пратилац (ЦСР)	Помоћ у кући Лични пратилац Дневни боравак Психосоцијална подршка (извор верификације: ЦСР)	

Извор: План развоја општине Шид за период 2022-2028. године

Планом развоја није предвиђена иновативна интегрисана услуга за децу и младе са инвалидитетом. До краја 2028. године Планом развоја предвиђене су услуге: Помоћ у кући, Лични пратилац, Дневни боравак, Психосоцијална подршка. Средства наведена у Плану развоја за Приоритетни циљ 11 који се односи на социјалну заштиту су: 95.100.000,00 РСД. Извори финансирања који су наведени: ЈЛС, МРЗБСП, ПССПДРП, донатори/пројектно финансирање. Детаљан приказ мера је наведен у табели испод:

Табела 2: Мере у оквиру Приоритетног циља 11 Плана развоја општине Шид за период 2022-2028. године

Мера 11.1.	Унапређење постојећих и увођење нових социјалних услуга на основу локалних потреба
-------------------	---

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Начин на који мера доприноси остваривању приоритетног циља: Новом услугом се повећава број корисника и шири лепеза услуга, постојећим услугама побољшава се квалитет.	
Врста мере	Обезбеђење добара и пружање услуга
Опис мере / активности које је потребно спровести за реализацију мере	<ul style="list-style-type: none"> • Увођење нове услуге социјалне заштите за млада и стара лица – услуга дневног боравка за млада и стара лица • Нови објекат за млада и стара лица • Услуга психосоцијалне подршке • Пројекти социјалног становања • Економско оснаживање домицилно социјално угроженог становништа
Одговорна институција	Општина Шид, Центар за социјални рад
Процењена	Изградња и опремање Дневног боравка 10.000.000,00
финансијска средства за спровођење мере	Услуга психосоцијалне подршке 10.000.000,00 (за 7 година) Пројекти социјалног становања 30.000.000,00 Економско оснаживање 3.500.000,00 Укупно: 53.500.000,00
Потенцијални извор финансирања	ЈЛС, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова, други донаторски програми
Мера11.2.	Инфраструктурно унапређење објеката за потребе корисника социјалне заштите
Начин на који мера доприноси остваривању приоритетног циља: Мера даје директан допринос узимајући у обзир да обухвата изградњу нових објеката за кориснике социјалне заштите	
Врста мере	Обезбеђење добара и пружање услуга
Опис мере / активности које је потребно спровести за реализацију мере	<ul style="list-style-type: none"> • Дневни боравак за млада и стара лица • Пројекти социјалног становања
Одговорна институција	Општина Шид, Центар за социјални рад
Процењена финансијска средства за спровођење мере	Изградња и опремање Дневног боравка 10.000.000,00 Пројекти социјалног становања 30.000.000,00
Потенцијални извор финансирања	Општина Шид, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова, донаторски програми
Мера11.3.	Унапређење капацитета рада Центра за социјални рад
Начин на који мера доприноси остваривању приоритетног циља: Унапређење капацитета рада Центра за социјални рад доприноси квалитетнијем пружању услуга, а исто обухвата капиталне инвестиције	
Врста мере	Обезбеђење добара и пружање услуга
Опис мере / активности које је потребно спровести за реализацију мере	Доградња архива Центра за социјалн рад
Одговорна институција	Општина Шид, Центар за социјални рад
Процењена финансијска средства за спровођење мере	1.600.000,00 динара
Потенцијални извор финансирања	ЈЛС, надлежна министарства, други инострани и домаћи фондови кроз конкурсе и пројекте

Извор: План развоја општине Шид за период 2022-2028. године

Од мера које су предвиђене Планом развоја, у тренутку израде овог Програма: покренута је иницијатива за успостављање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом која, иако самим Планом развоја није предвиђена, је алтернатива услузи дневног боравка, у складу са тренутним капацитетима и ресурсима општине. Општина Шид ће у 2025. години спровести анализу ефеката Плана развоја.

Стратегија социјалне заштите Општине Шид за период 2021-2025. године

Стратегијом је предвиђено да се до краја 2025. године пружају 4 услуге социјалне заштите, у односу на полазну вредност из 2021. године (2 услуге) као и да се обухват корисника буде такав да задовољава потребе 30% лица која су у потреби за услугом. Предвиђено је унапређење постојеће две услуге – Помоћ у кући за остарела и инвалидна лица и Лични пратилац детета, при чему у акционом плану нису наведене циљане вредности. Стратегија не садржи акциони план нити регулаторне мере које би обезбедиле правни оквир за успостављање нових услуга нити су рађене ревизије Одлуке о социјалној заштити у складу са оним што локална стратегија СЗ предвиђа. Стратегија социјалне заштите општине Шид по форми делимично прати Уредбу о методологији управљања јавним политикама али нема пратећег акционог плана за спровођење нити финансијског оквира. Сачињена је и усвојена годину дана пре кровног планског документа (Плана развоја). Стратегијом социјалне заштите није предвиђена иновативна интегрисана услуга „интегрална подршка за децу и младе са сметњама у развоју“. Програмом унапређења социјалне заштите потребно је предвидети поменути услугу.

Стратегија има дефинисане индикаторе за циљеве, али с обзиром да нема извештаја о имплементацији, нема тачних података којима би се одговорило на њих. Посебни циљеви и мере/активности представљени су у табели у наставку. За посебне циљеве су дефинисани показатељи са полазним и циљаним вредностима. Стратегија предвиђа успостављање нових услуга (дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју, Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и Персонална асистенција) и проширење постојећих (Помоћ у кући за стара и особе са инвалидитетом, и Лични пратилац детета). У односу на полазну вредност из Стратегије (156), број корисника услуге помоћ у кући се смањило на 81 у 2023. години. Мере и активности нису разрађене у форми Акционог плана⁶² те није јасно разграничено шта је мера а шта је активност.

Табела 3: Циљеви, мере и активности у оквиру Стратегије социјалне заштите општине Шид за период 2021-2025. године

Посебни циљеви	Показатељ учинка	Предвиђене мере и активности
Посебни циљ 1 Развој мреже локалних социјалних услуга (стандардизованих и иновативних) за подршку свим лицима из осетљивих категорија становништва	Број корисника услуга социјалне заштите 2020: 156 Помоћ у кући и 10 Лични пратилац <u>Циљане вредности:</u> Број корисника постојећих социјалних услуга се повећао за 5% Број корисника нових социјалних услуга задовољава потребе 30% лица која су у потреби за услугом	1.1. Развој и проширење локалне социјалне услуге - Помоћи и неге у кући за остарела и инвалидна лица. 1.2. Развој и проширење локалне социјалне услуге—Лични пратилац детета (за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом) 1.3. Успостављање услуге – Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју 1.4. Успостављање локалне социјалне услуге - Помоћи и неге у кући за децу са сметњама у развоју 1.5. Успостављање локалне социјалне услуге -Услуге персонале асистенције 1.6. Едукације и информисање за различите категорије лица из осетљивих група у циљу превенције социјалне
	Тренутно се пружају 2 социјалне услуге <u>Циљане вредности:</u> Закључно са 2025 у континуитету се пружају 4 локалне социјалне услуге	

⁶² Чл. 58 Уредбе о методологији управљања јавним политикама

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

		искључености
Посебни циљ 2: Јачање и развој институционалног оквира локалног система социјалне заштите	Тренутно нема планског конкурисања за додатна финансијска средства у области социјалне заштите <u>Циљане вредности:</u> Закључно са 2025 укупно 2 нове услуге су успостављене из екстерних извора финансирања	2.1. Развој професионалних капацитета професионалаца из система социјалне заштите за конкурисање за алтернативне изворе финансирања
	Тренутно постоје један локални лиценцирани пружалац социјалних услуга сем Центра за социјални рад Лиценцирани пружаоци услуга спроводе 4 услуге које се пружају у континуитету	2.2. Развој међуопштинске сарадње и међуопштинских услуга
	Тренутно постоји званично партнерство- Меморандум о сарадњи са Немачком агенцијом за развој-ГИЗ <u>Циљане вредности:</u> Закључно са 2025 закључено укупно 5 меморандума о сарадњи са различитим актерима	2.3. Јачање цивилног сектора за пружање социјалних услуга
Посебни циљ 3: Повећање приступачности постојећих услуга социјалне заштите свим лицима из осетљивих категија становништва	Тренутно не постоје посебне услуге за информисање лица из различитих осетљивих категорија прилагођених њиховим специфичним потребама <u>Циљане вредности:</u> Закључно са 2025 успостављене 2 нове мере за информисање лица из различитих осетљивих категорија као и лица	3.1. Успостављање услуга информисања прилагођених потребама лица из осетљивих категорија
	Тренутно не постоји системски приступ медијским кампањама које би створиле позитивну друштвену климу за подршку социјално осетљивим категоријама становништва <u>Циљане вредности:</u> Закључно са 2025, реализовано укупно 10 медијских кампања (2 годишње) на различите социјалне теме	3.2. Развој омладинског волонтеризма за рад са лицима из осетљивих социјалних категорија

Извор: Стратегија социјалне заштите општине Шид за период 2021-2025. године

Кад је у питању Посебни циљ 1, локална самоуправа је обезбедила средства из донација за унапређење услуге Личног пратиоца, као и за успостављање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом (која није експлицитно предвиђена у оквиру мера за наведени циљ). Поред тога, реализацијом истраживања потреба грађана у области социјалне заштите спроведено је и информисање грађана чиме се делимично одговорило на меру/активност 1.6.

Кад је у питању Посебни циљ 2, општина Шид је конкурисала код различитих донатора чиме је обезбедила додатна средства за унапређење планског и нормативног оквира у области социјалне заштите, обезбедила техничку и финансијску подршку за ове процесе. Поред тога, ови процеси доприносе остварености мере/активности 2.1. јачање професионалних капацитета професионалаца

из система социјалне заштите за конкурисање за алтернативне изворе финансирања и 2.3. јачање цивилног сектора за пружање социјалних услуга.

Што се тиче Посебног циља 2, сам циљ и мере у оквиру њега се делимично преклапају са мерама за Посебни циљ 1, те је у изради овог Програма потребно јасније дефинисати појам „приступачност“ и разликовати га од појма „доступност“ с обзиром да само информисање не доприноси приступачности услуга. Мера успостављања услуга информисања прилагођених потребама лица из осетљивих категорија треба да буде прецизније разрађена кроз активности, као и мера развој омладинског волонтеризма за рад са лицима из осетљивих социјалних категорија, што се може повезати са Програмом унапређења положаја младих.

3.2. Општи подаци о општини Шид

Општина Шид се налази у југозападном делу АП Војводине, у Сремском округу, на тремеђи Републике Србије, Републике Хрватске и Босне и Херцеговине. Простире се на територији од 687 km². Општину одликује веома повољан географски положај, на удаљености око 78 км од Новог Сада и око 110 км од Београда. Општину чини 19 насељених места: Адашевци, Бачинци, Батровци, Беркасово, Бингула, Вашица, Вишњићево, Гибарац, Ердевик, Бикић До, Илинци, Јамена, Кукујевци, Љуба, Моловин, Моровић, Привина Глава, Сот и Шид. Одликује веома повољан географски положај, на удаљености око 78km од Новог Сада и око 110km од Београда.

Од привредних грана, на територији општине Шид, међу предузетницима, најзаступљеније су услужне делатности. На другом месту је трговина на мало прехрамбеним и непрехрамбеним производима. Производне и прерађивачке делатности углавном су усмерене на производњу грађевинских елемената и столарије, производњу и обраду производа од метала, пластике и производа од дрвета. Превоз путника и друмски превоз терета веома су развијени. Пољопривредно земљиште на подручју општине је доброг квалитета, које уз континенталну климу и значајне водне ресурсе представља изузетан ресурс за развој пољопривреде.

Демографски гледано, општина Шид спада у ред ниско насељених општина у којој је према Попису из 2002. године живело 38.973 становника, 2011. године 34.188 становника, а према попису из 2022. године у општини живи 27.894 становника. Према упоредним подацима са пописа, број становника општине константно опада. За последњих 20 година, број становника се смањило за 11.079 становника, што је скоро 30 % становништва мање. Главни разлог за смањење броја становника у општини Шид је негативна стопа природног прираштаја, као и исељавања становника у веће градове у Србији и иностранство. Наведени демографски подаци указују на неповољан утицај на све сфере друштвено-економског живота, боравак и останак младих у Шиду.

Према Попису 2022. године, просечна старост становништва је 45,72 година (што је знатно више од републичког просека); жена 47,42 а мушкараца 43,96. За исту годину индекс старења износи 182 и он је изузетно висок. Очекивано трајање живота је 73 - мушкарца је 69,03 а жене 76,4 година⁶³. Просечна густина насељености је 41 становник на km², а од укупног броја становника, њих 12 669 (45%) живи у градском насељу, док њих 15 372 (55%) живи у осталим/сеоским насељима.

Општину карактеришу неповољни демографски трендови и процеси. Депопулација становништва, негативан природни прираштај, старење становништва, миграцијесу само неке од негативних

⁶³РЗС: <https://data.stat.gov.rs/Home/Result/18050202?languageCode=sr-Cyrl>

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

појава које деценијама погађају општину Шид, као и највећи број општина у Републици Србији. Број живорођених, у Општини Шид у 2022. години је износио 174 (од чега је 69 брачне деце, а 64 ванбрачне), а број умрлих 191. Природни прираштај је негативан и у 2022. години износи - 358. Посматрано у целини, становништво на овом подручју се природним путем не обнавља. Већ дужи низ година нема чак ни просте репродукције становништва⁶⁴.

Анализирајући старосну структуру становништва, може се уочити да је број становника у готово свим старосним групама смањен у 2022. години у односу на 2021. и у односу на Попис 2011. године. **Повећање броја се бележи само у старосној групи становника који су старији од 65 година.** У односу на претходни пописни период, њихов број је порастао за 6,9%.

Табела 4: Становништво по старосним групама, апсолутна вредност и удео у укупном становништву

Старосне групе	2011						2022					
	Број становника			Удео у укупном становништву, %			Број становника			Удео у укупном становништву, %		
	Укупно	Мушко	Женско	Укупно	Мушко	Женско	Укупно	Мушко	Женско	Укупно	Мушко	Женско
Укупно	34261	16808	17453	100.00	100.00	100.00	28041	13733	14308	100.00	100.00	100.00
0–14 година	4677	2398	2279	13.66	14.26	13.06	3750	1958	1792	13.37	14.27	12.52
0–19 година	6692	3413	3279	19.54	20.30	18.79	5042	2634	2408	17.98	19.19	16.83
0	283	152	131	0.83	0.90	0.75	188	90	98	0.67	0.66	0.68
0–2	873	469	404	2.55	2.79	2.31	644	325	319	2.30	2.37	2.22
03–6	1167	587	580	3.39	3.49	3.32	1002	527	475	3.57	3.83	3.32
7–14	2637	1342	1295	7.71	7.99	7.42	2104	1106	998	7.51	8.06	6.97
15–18	1607	806	801	4.69	4.80	4.59	1029	535	494	3.67	3.89	3.46
15–49	15569	8101	7468	45.44	48.19	42.80	10831	5672	5159	38.62	41.31	36.07
15–64 године	23864	12224	11640	69.65	72.72	66.71	17671	8995	8676	63.01	65.51	60.64
60 и више година	8140	3324	4816	23.76	19.77	27.60	9158	3987	5171	32.65	29.03	36.14
65 и више година	5720	2186	3534	16.70	13.00	20.25	6620	2780	3840	23.60	20.24	26.84
75 и више година	2482	838	1644	7.25	4.98	9.42	2222	786	1436	7.91	5.72	10.03
80 и више	1047	317	730	3.06	1.88	4.18	1217	408	809	4.33	2.97	5.65
85 и више	291	76	215	0.85	0.45	1.23	482	150	332	1.71	1.09	2.32

Извор: РЗС⁶⁵

Процене РЗС за 2023. годину се не разликују значајно кад је у питању удео старосних група становништва у укупном становништву општине Шид:

⁶⁴РЗС, Витални догађаји, 2022. СН40

⁶⁵Доступно на: <https://data.stat.gov.rs/Home/Result/180107?languageCode=sr-Latn>

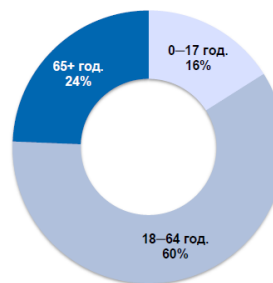
Табела 5: Графикон 1:

Становништво према старосним групама и полу, 2022–2023.

	2022		2023	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	794	852	761	811
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	998	1106	996	1099
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	494	535	494	533
Деца старости 0–17 година	2162	2352	2120	2310
Број младих (15–29 година)	1903	2040	1870	2018
Радни контингент становништва (15–64 година)	8676	8995	8461	8765
Укупан број становника	14308	13733	14098	13521

Извор: Процене становништва, РЗС

Становништво према старосним групама, 2023.

Извор: Процене становништва, РЗС

Кад су у питању деца и млади са инвалидитетом, Попис 2022 даје податке који говоре да на територији општине Шид има укупно 1963 особа са инвалидитетом, што је 7,14% укупно пописаног становништва. Од тога, 23 деце испод 15 година старости, и 39 младих 15-29 година старости. Међу њима, 23 их је у градском насељу и 36 у другим насељеним местима.

Структура домаћинства према броју чланова, у 2022. години, је била следећа: од укупно 11 119 домаћинства, домаћинства са једним чланом чине 29,44%, двочлана домаћинства 30%, домаћинства са три члана чине 17,36%, са четири члана 13,47%, са пет чланова 5,73% и са шест и више чланова 4%. Посматрајући процентуалну заступљеност домаћинства према броју чланова, може се уочити да у Општини Шид више од половине (59,44%) домаћинства чине она са једним или два члана.

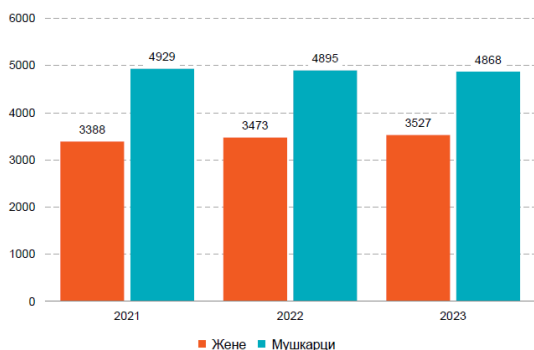
Према Попису из 2022. године у општини Шид највише је становника са средњом стручном спремом-54,23%, док их са вишом или високом стручном спремом има 12,54%. Удео становника са завршеном основном школом износи 25,03%, а ако се узму у обзир и они без школе или са непотпуном основном школом, може се рећи да се 33% од укупног броја становника, налази у распону без школске спреме до средње стручне спреме. Тај удео се смањило за 10% у односу на претходни пописни период (према Попису 2011 био је 43,53%).

У првом кварталу 2024. године укупан број запослених у општини Шид је износио 8386 лица. У односу на први квартал 2023. године, укупан број запослених је већи за 59 лица, односно за 0,71%, што је готово исто као за Сремску област (0,72%), нешто мање него за регион Војводине (0,78%) и нешто већи него за републички ниво (0,63).

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

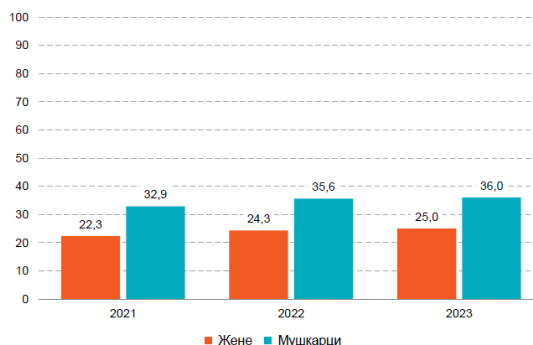
Графикон 2: Регистровани запослени према општини пребивалишта 2021-2023.

Регистровани запослени према општини пребивалишта, 2021–2023.*

* Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници
Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Регистровани запослени према општини пребивалишта у односу на број становника, 2021–2023. (%)

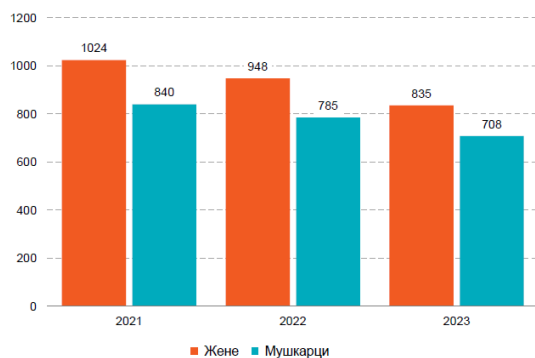

Извор: Статистика запослености и зарада и Процене становништва, РЗС

Подаци о регистрованој запослености у општини Шид указују на неколико трендова у периоду од 2021. до 2023. године. Укупна запосленост показује стабилан, али умерено растући тренд током овог периода. Број запослених мушкараца и жена такође се одржава у релативно стабилним оквирима, с тим да мушкарци чине нешто већи проценат запослених у сваком кварталу. У последњем делу анализираних периода, приметан је благо опадајући тренд у укупном броју запослених, што може бити знак сезонских промена или привремених економских фактора. Генерално, подаци сугеришу одржавање стабилности на тржишту рада у општини Шид, уз мањи пораст броја запослених и минималне разлике у запослености по полу.

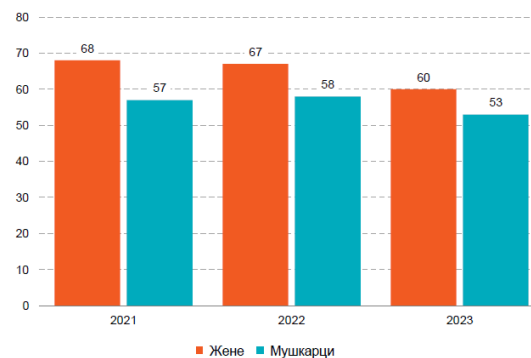
Графикон 3: Регистровани незапослени, 2021-2023

Регистровани незапослени према полу, 2021–2023.*

* стање на дан 31.12.
Извор: Национална служба за запошљавање

Регистровани незапослени на 1000 становника, према полу 2021–2023.*

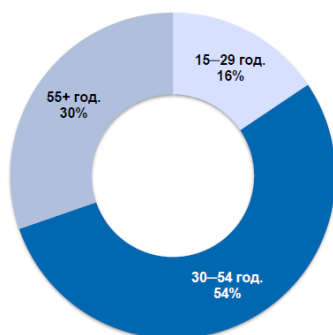

* стање на дан 31.12.
Извор: Национална служба за запошљавање и Процене становништва, РЗС

Највећи удео незапослених је из старосне групе 30-54 године, више од половине укупно незапослених (54%).

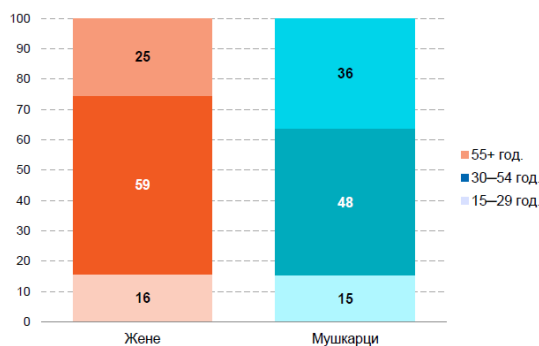
Графикон 4: Удео незапослених према старосним групама, и према полу, 2023

Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2023.

Извор: Национална служба за запошљавање

Учешће незапослених према старосним групама и полу у укупном броју незапослених, 2023. (%)

Извор: Национална служба за запошљавање

Према подацима РЗС, процењена стопа ризика од сиромаштва за општину Шид у 2013. години износила је 36,8, што је ставља на 107. место на листи јединица локалне самоуправе у Републици Србији.

Оцене сиромаштва методом мапирања сиромаштва, 2013.

Стопа ризика од сиромаштва (%)	36,8
Стопа ризика од сиромаштва - ранг општина	107
Ћини коефицијент (интервал од 0 до 100)	34,6
Релативни јаз ризика од сиромаштва (%)	12,9

Извор: Светска банка и РЗС

3.3. Корисници и обезбеђивање права на социјалну заштиту у општини Шид

3.3.1. Структура корисника социјалне заштите у општини Шид

Центар за социјални рад обезбеђује податке о укупном броју и структури корисника у току године, и податке о поступцима које је ЦСР предузео у оквиру социјалне и породично правне заштите. Наредни подаци су преузети из извештаја о раду ЦСР Шид за 2021., 2022. и 2023. годину. Према наведеним подацима, удео корисника система социјалне заштите у 2023 години у укупном становништву износи 11,73%.

Детаљни подаци о броју корисника на активној евиденцији у току извештајног периода (01.01. - 31.12.) дати су Прилогу 1. Број корисника из године у годину опада. У 2023. години број корисника је најмањи за посматрани трогодишњи период (3272), за 16,48% мањи од укупног броја у 2021. години (3918). Евидентно је да је број одраслих и старијих корисника знатно већи у односу на број деце и младих што је последица старосне структуре становништва општине. Међутим, детаљнијим увидом у податке о броју корисника се види да је број одраслих у паду, вероватно због смањеног броја корисника материјалних давања док је број деце и младих у порасту, нарочито у 2023. години када је број деце за 27,47% већи него у 2021. години. Значајно је више мушке деце на евиденцији ЦСР у 2023. години, због малолетних миграната и Прихватном центру у Шиду, којима Центар поставља привременог старатеља и пружа друге врсте помоћи.

У извештају ЦСР за 2023. годину наводи се да је највећи број одраслих и старијих корисника неквалификованих (са непотпуном основном и основном школом) затим полуквалификованих (са непотпуном средњом школом) а са ССС и више чине 15% од укупног броја. Кад је у питању флукуација корисника, већина евидентираних корисника пренета је из претходног периода, а остали су новоевидентирани или реактивирани корисници. Највећи број реактивираних и новоевидентираних корисника је из социјално и материјално угрожених породица (Прилог 1).

У периоду од 2021. до 2023. године, број корисника Центра за социјални рад варирао је у зависности од узраста, пола и пребивалишта (градско или остало). Примећује се општи тренд смањења броја корисника изван градских средина, док број корисника у градској средини стабилан, са благим порастом. Године 2021. забележено је укупно 3918 корисника (1842 у градским и 2076 у другим срединама). Највише корисника припадало је категорији одраслих, са умереном уједначеношћу броја мушкараца и жена. Током 2022. године долази до смањења броја корисника у руралним срединама, док градске средине бележе стабилан број корисника.

Укупно у 2022. години забележено је 3625 корисника (1830 у градовима и 1795 у осталим срединама). До 2023. године, укупан број корисника је наставио да опада, при чему је број корисника градске средине имао благо повећање (1874 корисника), док се број у осталим срединама значајно смањило на 1398. Анализа по полу показује релативно уједначен однос између мушкараца и жена у свим узрасним категоријама, са благом доминацијом броја жена у одраслим и старијим категоријама.

Анализа трендова броја деце (Прилог 1) у евиденцији Центра за социјални рад у периоду од 2021. до 2023. године, према корисничким групама и узрасту, показује неколико значајних промена. Укупни број деце се благо повећавао од 740 у 2021. на 854 у 2022. години, али се затим смањило на 823 у 2023. години.

Раст броја деце корисника је посебно изражен у узрасној групи 15-17 година, где је број деце порастао са 146 у 2021. на чак 483 у 2023. години, што има везе са великим бројем деце миграната на територији општине. Узрасне групе млађе од 15 година показују тренд смањења броја деце у евиденцији. У свим узрасним групама однос броја дечака и девојчица релативно уравнотежен.

Код категорије деце корисника, највећи је број деце из социо-материјално угрожених породица, затим деце чији су родитељи у спору око вршења родитељског права и деце са пробелмима у понашању. Број деце на смештају у установи циљано стагнира сваке године и у току извештајне године није реализован 1 смештај, а У 2023. години ЦСР нема ни једно дете у специјалној установи. Број деце на хранитељском смештају лагано опада, те је у току 2023. године било 25 деце на хранитељству, а на крају године 22 деце. ЦСР је за десет година успео да број деце у установи као најрестриктивнијем виду смештаја и збрињавања деце деце готово потпуно анулира, а замени га организованим хранитељством. У 2023. години у установама социјалне заштите је било

свега двоје деце и то једно у специјалној установи за децу ометену у развоју а једно тек рођено дете у прихватилишту за мајке и одојчад у Београду. Број деце обухваћене старатељском заштитом је на нивоу задњих пет година јер је број новоевидентираних приближан броју деце којој престане мера због пунолетства и осамостаљивања.

Треба напоменути да је у току 2023. године, на захтев Комесаријата за избеглице, ЦСР доносио решења о постављању привременог старатеља малолетним мигрантима у 138 случајева, што је допринело укупном броју деце под старатељством. Поред тога и 105 лица малолетних миграната је смештено у прихватилиште за малолетне мигранте.

Што се тиче посебно осетљивих група корисника у 2023. години је код деце са проблемима у понашању присутно је варирање броја корисника, при чему постоји пад броја малолетника у сукобу са законом, те је у 2023. години евидентирано 14 случајева, од чега је највише починилаца прекршаја 10 (углавном саобраћајни прекршаји).

У 2023. години значајно је повећан број деце жртава насиља - готово четири пута већи број у 2023. него у претходне две године. На иницијативу Покрајинског секретаријата за регионални развој општина Шид је у 2023. години усвојила локални Међусекторски протокол о превенцији и заштити деце од насиља, злостављања и занемаривања. Потписници су локална самоуправа, Центар за социјални рад, школе, МУП, Дом здравља, Предшколска установа и локални медиј ТВ Коперникус.

Што се тиче група корисника млади, одрасли и старији, највећи је број корисника из социоекономско угрожених породица, те да је највећи број корисника НСП и тренутних новчаних помоћи, а код старијих је највећи број корисника додатка за помоћ и негу другог лица и смештаја у установе социјалне заштите. Број лица под старатељством благо али константно расте из године у годину, а посебан проблем представља недостатак адекватних старатеља, због чега се поставља непосредни старатељ из реда запослених што додатно оптерећује стручњаке органа старатељства.

Број пунолетних лица на смештају у установама такође је у порасту, а највећу тешкоћу ствара недостатак капацитета за смештај душевно оболелих лица. Породични смештај одраслих није развијен и на породичном смештају смештају је само 4 лица, двоје одраслих лица ОСИ и двоје старих лица.

Припадници ромске заједнице су корисници у 3,5% случајева и то претежно разних материјалних давања, уз велике тешкоће за обезбеђевање потребне документације за остваривање права.

У 2023. години је евидентирно укупно 89 жртва породичног насиља, што је више у односу на претходну годину, када их је било 71 укупно. Такође је евидентирано и 4 случаја вршњачког насиља (пријављена центру за социјални рад).

У периоду 2021-2023. године у Центру за социјални рад Шид нису евидентирани жртве трговине људима, а пет запослених стручних радника центра је пре четири године прошло обуку за препознавање ове појаве и рад са жртвама с обзиром да је Шид гранична општина са више граничних и пограничних прелаза, преко којих се најчешће покушава пребацивање жртава у иностранство.

3.3.2. Финансирање социјалне заштите у општини Шид

Законом о буџетском систему⁶⁶ прописан је програмски модел буџета, као ефикасан механизам управљања јавним финансијама, у којем се финансирање социјалне заштите налази у оквиру Програма 11 – Социјална и дечија заштита и његова је сврха обезбеђивање свеобухватне социјалне заштите и помоћи најугроженијем становништву локалне самоуправе. Издвајања за социјалну заштиту у буџету општине Шид у оквиру Програма 11, евидентирана су у посебном делу буџета у разделу Општинске управе (раздео 5) у складу са прописаним системом јединствене буџетске класификације према Правилнику о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем⁶⁷.

Током претходне три године укупна издвајања за финансирање социјалне заштите кретала су се у износу од 100 милиона динара у 2021. години, 91 милион у 2022. години, до скоро 130 милиона у 2023. години, што представља просечан раст од 16,4% и нешто је динамичнији од повећања укупних расхода и издатака, чији је раст 11%. У посматраном трогодишњем периоду, у номиналном износу највише је издвојено за социјалну заштиту у 2023. години и то 129,8 милиона динара, односно 7,9% у односу на укупан реализован буџет. Иначе, просечно издвајање за социјалну заштиту у укупно реализованом буџету у претходне три године, износило је 7,1% (Табела 7.7 у Прилогу 2).

Из табеле се може уочити да је ниво извршења на крају сваке од посматраних година знатно већи од планираних средстава. То је посебно карактеристично за програмску активност „Једнократне помоћи“, као и за реализацију пројеката у области социјалне заштите, а последица је тога што општина Шид у току израде нацрта буџета обично не располаже информацијама о износу донација и трансфера који ће бити распоређени у току године од стране виших нивоа власти. Средства из ових извора финансирања (донације и трансфери), као и расходи за које су ова средства намењена, по правилу нису приказани у иницијалном буџету, већ се укључују у току текуће буџетске године, у поступку ребаланса буџета, односно у складу са чланом 61. Закона о буџетском систему. То се, у 2023. години, пре свега, односи на пројекат „Програм доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом“ који се не налази у иницијалној одлуци о буџету за 2023. годину али се, под шифром 0902-4004, налази у извршењу буџета, након што је Министарство за бригу о селу трансферисало Општини 50 милиона динара.

У наставку су детаљније анализирани структура и тенденције у вези са расходима који се односе на финансирање социјалне заштите.

Услуге социјалне заштите. Општина Шид финансира две услуге социјалне заштите: „помоћ у кућиза одрасла и старија лица“ и „лични пратилац детета“. За ове услуге је највише средстава издвојено у 2021. години 7,7 милиона динара, што је представљало 7,7% у односу на укупна издвајања за социјалну заштиту, односно 0,5% у укупном буџету Општине. Најмање је издвојено у 2023. години, јер су средства из наменског трансфера враћена у буџет РС због немогућности реализације услуге „Помоћ у кућиза одрасла и старија лица“. Утрошак наменских средстава у посматраном периоду је био потпун што указује да Општина располаже капацитетима за апсорпцију обезбеђених средстава, без обзира на извор (наменски трансфери и буџет општине). Детаљнији приказ у табели у Прилогу 2.

⁶⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - ispr., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021, 138/2022, 118/2021 - др. закон и 92/2023)

⁶⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 16/2016, 49/2016, 107/2016, 46/2017, 114/2017, 20/2018, 36/2018, 93/2018, 104/2018, 14/2019, 33/2019, 68/2019, 84/2019, 151/2020, 19/2021, 66/2021, 130/2021, 144/2022, 26/2023, 83/2023 и 118/2023

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

- **Услуга „Помоћ у кући за одрасла и старија лица“** – Ова услуга је у буџету Општине евидентирана у оквиру Програмске активности „Дневне услуге у заједници“, под шифром 0902-0016. Општина је услугу финансирала делом из буџета и доминантно из наменских трансфера са републичког нивоа (Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања). У 2021. за услугу „Помоћ у кући“ издвојено је 5,5 милиона динара, од чега је 4 милиона било финансирано из наменског трансфера, односно 73,5%, док је осталих 26,5% финансирано из буџета Општине. У 2022. години, издвојено је мање средстава за ову услугу, 4,15 милиона динара а смањено је и учешће Општинена свега 10%, док је 90% услуге финансирано из наменског трансфера. У 2023. години услуга је планирана у буџету и примљен је наменски трансфер (затим враћен у буџет РС) али услуга није пружена јер пружалац услуге није био у могућности да је реализује.
- **Услуга „Лични пратилац детета“** – Ова услуга коју пружа Центар за социјални рад, финансира се искључиво из буџета општине, без наменских трансфера. За ову услугу највише средстава је издвојено у 2022. години и то у износу од 3,4 милиона динара. У просеку, средства намењена за ову услугу чине 2,8% укупних средстава издвојених за социјалну заштиту.

Мере материјалне подршке – У структури расхода у Програму 11 – Социјална и дечија заштита, ови расходи су доминантни. У 2023. години за њих је издвојено 16,2 милиона динара, што чини 12,5% у структури расхода за социјалну заштиту, односно 1% у укупном извршеном буџету. Мере материјалне подршке представљају једнократне помоћи угроженом становништву, које се реализују преко Центра за социјални рад. Овде спадају средства за побољшање положаја избеглих и интерно расељених лица у сарадњи са Комесаријатом за избеглице (огрев избеглим лицима), као и локалног становништва који у складу са законом остварују право на једнократне помоћи (трошкови сахране, ванредна новчана помоћ итд.). У овој групи расхода евидентирана су и трансферна средства са републичког нивоа за средњошколце (по 10.000 динара).

Финансирање Центра за социјални рад општине Шид – Средства која Општина трансферише Центру за социјални рад, налазе се у буџету у оквиру Програмске активности 0902-0005 - Обављање делатности установа социјалне заштите. Ова средства су намењена за финансирање свих трошкова који се односе на редовно пословање Центра за социјални рад општине Шид, као и плате за 5 радника. У последње две године издвајано је нешто преко 12 милиона динара за ове намене, што чини око 11% укупних средстава намењених за социјалну заштиту.

Остала издвајања за Програм 11 – Социјална заштита у буџету општине Шид:

- **У оквиру Програмске активности 0902-0019 – Подршка деци и породици са децом**, финансира се следеће: регресирање трошкова превоза ученика средњих школа и студената (суфинансирање из локалног буџета и буџета АПВ), куповина уџбеника за децу из социјално угрожених породица, превоз ученика, награде, поклони за први разред, исхрана и смештај ученика у средњошколске домове (само за социјално угрожене категорије), поклони: „Граматика“ свим ученицима основних школа. Износ за ове намене је повећан скоро три пута у 2023. у односу на 2022. годину и износи 12,3 милиона динара, што чини 9,5% укупних средстава намењених Програму 11 – Социјална и дечија заштита.
- **Програмска активност 0902-0020 – Подршка рађању и родитељству**, обухвата активности везане за остваривање права грађана из области изворних и поверених послова. Из области изворних послова спроведене су активности из области дечје заштите (остваривања права на накнаде мајкама и прворођеној деци и поклон честитке за новорођенче, у складу са одлуком општине Шид, регресирање трошкова боравка у предшколској установи итд.). Из области поверених послова спроведене су активности везане за остваривање права грађана из области дечје заштите (дечји додатак и породилска права) и области борачко инвалидске заштите. За ове намене издвојено је у

2022. години 5,7 милиона динара а у 2023. 6,1 милион, што представља 4,7% расхода у области социјалне заштите.

- **Подршка реализацији Црвеног крста** –евидентирана је у буџету Општине као програмска активност под шифром 0902-0018. Општина финансира активности Црвеног крста у складу са годишњим програмом рада кроз организовање различитих облика помоћи, пре свега, кроз организацију и рад Народне кухиње. Издвајања за ове намене представљају константу у протекле три године јер су издвојени скоро исти износи. У 2023. години утрошено је 14,2 милиона динара, што представља 11% укупних средстава намењених за социјалну заштиту.
- Општина из буџета финансира разна **удружења из области социјалне заштите** и за ову сврху је у 2023. години утрошено 479 хиљада динара.

Укупни расходи за социјалну заштиту у великој мери се финансирају из екстерних извора (трансфери, донације) а не из буџета Општине, просечно чак 45%. У 2023. години овај проценат је чак 64% с обзиром да је за реализацију пројекта „Програм доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом“, општина добила трансфер од 50 милиона динара од Министарства за бригу о селу.

С обзиром на низак проценат издвајања из буџета за услуге социјалне заштите (две услуге: помоћ у кући и лични пратилац) од свега 0,5% буџета, финансирање постојећег обима услуга социјалне заштите у општини Шид, не само да се сматра одрживим, већ је у одређеној мери могуће и извесно проширење обима услуга, увођење нових услуга и/или промене извора финансирања појединих услуга.

На одрживост финансирања постојећег нивоа услуга социјалне заштите, може утицати висина цена услуга која се одређује од стране лиценцираних пружалаца услуга који су одабрани у поступку јавних набавки (услуга „помоћ у кући“). Уколико изостане трансфер са републичког нивоа, биће потребно да се у буџету расподеле додатна средства за ове намене (у складу са чланом 61. односно 69. Закона о буџетском систему) или да се донекле смањи обим пружене услуге.

3.3.3. Услуге социјалне заштите у општини Шид

Одлуком о социјалној заштити у Општини Шид предвиђено је пружање следећих група услуга: Дневне услуге у заједници.

У групи услуга „Дневне услуге у заједници“, су предвиђене следеће услуге:

- Помоћ у кући за одрасла и старија лица која се не пружа од 2022. године иако је предвиђена Одлуком о социјалној заштити. Број корисника ове услуге у 2021. години био је 118, да би се у 2022 смањио на 81. Услуга је финансирана из наменских трансфера, а обезбеђивана је путем јавне набавке од стране лиценцираног пружаоца услуге.
- Лични пратилац детета је услуга која се пружа од 2020.године, односно од наведене године ЦСР има лиценцу за пружање ове услуге. Број корисника у 2023. години био је 10. Услугу Лични пратилац детета Општина Шид у 2023. години финансира за 10 корисника. Пружалац услуге је Центар за социјални рад који има лиценцу за пружање ове услуге и Општина директно склапа уговор са ЦСР. С обзиром да постоји листа чекања за ову услугу, Општина Шид жели да је прошири.

Табела 7: Број корисника услуга предвиђених одлуком о социјалној заштити

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023. годину

Број корисника услуга:	2021			2022			2023		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Лични пратилац детета са сметњама у развоју и инвалидитетом	5	5	10	6	4	10	4	6	10
Помоћ у кући за стара и одрасла лица	19	99	118	12	69	81	-	-	-

Поред наведених услуга, општина Шид као пројектну активност финансира интегрисану подршку деци и младима са сметњама у развоју и којом се користе ресурси постојећих институција и организација на локалном нивоу. Кључни партнер на пројекту је Друштво за помоћ МНРО општине Шидкоје спроводи активности са корисницима који су истовремено и чланови Друштва, а остали партнери су локалне јавне установе (Центар за социјални рад, Црвени крст, Галерија слика „Сава Шумановић“, Музеј наивне уметности „Илијанум“, ОШ „Јован Јовановић Змај“, Дом здравља Шид, Библиотека „Симеон Пишчевић“, Туристичка организација Шид, Установа за физичку културу и спортску рекреацију „Партизан“ и др.). Ове активности се одвијају у просторијама партнерских организација, пре свега просторијама Црвеног крста, с обзиром да Друштво МНРО нема сопствене просторије за рад. Захваљујући тромесечној подршци ГИЗ-а, ова активност је пилотирана као услуга *интегралне подршке деци и младима са сметњама у развоју*. Ову активност је Општина Шид наставила да финансира али и даље као пројектну и у знатно мањем обиму, са истим бројем корисника и након завршетка пројекта који је ГИЗ подржао.

Током 2025. године планира се се и покретање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом за коју је општина Шид добила средства у склопу пакета подршке који обезбеђује Стална конференција градова и општина у оквиру трогодишњег пројекта „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“.

3.3.4. Материјална подршка

У периоду од 2021. до 2023. године, број корисника различитих облика материјалне подршке финансираних из буџета Републике Србије показао је изражене трендове опадања у неким категоријама, док је у другима дошло до благог раста. Када је реч о новчаној социјалној помоћи, број корисника у општини Шид се смањило са 200 у 2021. години на 173 у 2023. години, при чему је овај пад приметан код оба пола, иако жене чине већину корисника.

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Табела 14: Тренд броја корисника права на материјалну подршку које се финансирају средствима Буџета РС – укупно

Општина Шид Број корисника права на:	2021			2022			2023		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Новчану социјалну помоћ	89	111	200	99	108	207	82	91	173
Увећану и временски ограничену новчану социјалну помоћ	144	161	305	116	138	254	83	97	180
Додатак за помоћ и негу другог лица	11	21	32	8	6	14	35	27	62
Увећани додатак за помоћ и негу другог лица	14	18	32	13	10	23	14	11	25
Посебну новчану накнаду	1	5	6	1	6	7	1	6	7
Помоћ за оспособљавање за рад	7	3	10	2	1	3	2	0	2
Укупно	266	319	585	239	269	508	217	232	449

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023. годину

Сличан тренд опадања уочен је и код увећане и временски ограничене новчане социјалне помоћи, где је укупан број корисника са 305 у 2021. пао на 180 у 2023. години. И овде су жене биле бројније, али опадање броја корисника је приметно код оба пола. С друге стране, број корисника додатка за помоћ и негу другог лица значајно је порастао са 32 у 2021. на 62 у 2023. години, при чему је овај раст посебно изражен међу мушкарцима. Увећани додатак за помоћ и негу другог лица показао је стабилнији тренд, са благим осцилацијама, тако да је број корисника у 2023. години износио 25, што је нешто мање у односу на 2021. годину, када их је било 32. Посебна новчана накнада остала је на стабилном нивоу са само 6 до 7 корисника годишње, што указује на врло ограничену примену ове мере. Помоћ за оспособљавање за рад бележи драстичан пад, са 10 корисника у 2021. на свега 2 у 2023. години, при чему је пад израженији међу женама. Укупно посматрано, број корисника свих облика материјалне подршке смањено се са 585 у 2021. години на 449 у 2023. години. Жене су током целог периода чиниле већину корисника, али је и њихов број, као и број мушкараца, опао. Ови трендови су вероватно у вези са строжим критеријумима за добијање помоћи, конкретно, применом Закона о социјалној карти. Истовремено, пораст броја корисника додатка за помоћ и негу другог лица указује на све већу потребу за подршком најугроженијим категоријама становништва.

Табела 15: Тренд броја корисника/ца права на мере материјалне подршке и услуга социјалне заштите која се финансирају средствима буџета локалне самоуправе у складу са Одлуком о социјалној заштити

Општина Шид Број корисника права на:	2021			2022			2023		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Једнократну новчану помоћ	196	288	484	110	120	230	72	156	228
Ванредну новчану помоћ	15	20	35	2	16	18	0	0	
Накнаду трошкова сахране	9	9	18	18	11	29	12	5	17
Општинску помоћ									
Укупно	220	317	537	130	147	277	84	161	245

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023. годину

У општини Шид је у посматраном трогодишњем периоду приметан пад броја корисника мера материјалне подршке и услуга социјалне заштите финансираних из буџета локалне самоуправе. Једнократна новчана помоћ, као један од најчешће коришћених видова подршке, бележи пад са 484 корисника у 2021. години на 228 у 2023. години. Укупно посматрано, жене су у свим годинама биле бројније међу корисницима, али је њихов број, као и број мушкараца, знатно смањен. Када је реч о ванредној новчаној помоћи, број корисника је драстично опао, са 35 у 2021. години на свега 18 у 2022. години, док у 2023. години није било евидентираних корисника ове врсте подршке. Овај тренд може указивати на смањење потреба за овом мером или на ограничења у њеној доступности. Накнада трошкова сахране је релативно стабилна категорија са благим осцилацијама у броју корисника. У 2021. години овај број је износио 18, да би у 2022. достигао врхунац од 29 корисника, након чега је у 2023. пао на 17. Укупно посматрано, број корисника свих мера материјалне подршке финансираних из буџета општине опао је са 537 у 2021. години на 245 у 2023. години. Жене су у свим годинама чиниле већину корисника, али је и код њих приметно смањење броја. Овај тренд смањења може указивати на економске факторе или на рестрикције у локалном буџету за социјалну заштиту. Иако су неке мере, попут једнократне помоћи, и даље доминантне, опште смањење броја корисника указује на значајне промене у систему локалне социјалне заштите.

Ради анализе потреба корисника/потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите у општини Шид, спроведено је мапирање у првој половини 2024. године. Основна сврха мапирања била је да допринесе планирању и обезбеђивању права и услуга у области социјалне заштите на локалном нивоу заснованом на сагледавању реалних потреба и расположивих ресурса на локалном нивоу.

У анкетном истраживању са општом популацијом је учествовало 929 испитаника, анкетним упитником за кориснике социјалне заштите обухваћено укупно 67 корисника Центра за социјални рад Шид, док је анкетом међу корисницима локалних услуга социјалне заштите обухваћено 27 испитаника (10 корисника услуге Лични пратилац детета и 17 корисника пилотиране интегралне услуге за децу и младе са инвалидитетом). Поред тога, у оквиру процеса мапирања потреба корисника и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите у општини Шид одржаване су и две фокус групне дискусије.

Укупни закључци из истраживања говоре да најрањивије групе у општини Шид укључују децу и младе са хроничним болестима, децу из сиромашних породица, тешко болесне особе, особе са инвалидитетом, стара лица у самачким домаћинствима, незапослене младе, самохране родитеље, жене жртве насиља, сиромашне и незапослене особе. Постоје значајне празнине у обухвату корисника социјалним услугама, нарочито међу децом и младима са хроничним болестима, децом из сиромашних породица, старим особама и особама са инвалидитетом. Посебно је значајан фактор географска разуђеност општине и проблем превоза корисника који живе у удаљеним насељеним местима, али и досезање оних који живе у удаљеним насељеним местима код услуга попут услуге помоћи у кући. Постоји потреба за развојем нових услуга за децу и младе са инвалидитетом, као и за побољшањем постојећих услуга социјалне заштите. Ово укључује услуге као што су лични пратилац детета, дневни боравак и Нарочито се истиче потреба за поновним успостављањем услуге помоћи у кући за старе, и за особе са инвалидитетом која је предвиђена Одлуком о социјалној заштити и не пружа се од 2022. године. Постојећи системи нису довољно повезани и респонсивни на потребе становништва. Иако је интерсекторска сарадња и ефикасност локалне самоуправе у координацији и комуникацији са различитим системима добра, овај закључак заснован је на неколико важних налаза из документа: налази указују на постојање значајних празнина у обухвату корисника правима и услугама социјалне заштите, нарочито међу осетљивим групама као што су деца и млади са хроничним болестима, особе са инвалидитетом и припадници

ромске заједнице; пружаоци услуга социјалне заштите у општини Шид располажу ограниченим ресурсима и кадровским капацитетима, што отежава пружање адекватне подршке корисницима; резултати фокус група и анкета показују да постоји потреба за бољом координацијом и сарадњом између различитих пружалаца услуга. Учесници су истакли потребу за унапређењем постојећих услуга и развојем нових како би се адекватно одговорило на потребе корисника. Ови налази сугеришу да постојећи системи нису довољно повезани и да је потребно унапредити координацију и сарадњу како би се обезбедила боља подршка корисницима и адекватно одговорило на њихове потребе.

Пружаоци услуга социјалне заштите у општини Шид располажу ограниченим ресурсима. Центар за социјални рад и Дом за стара лица "Луана" имају лиценце за пружање услуга, али су им кадровски капацитети и финансијска подршка ограничени. Друштво за помоћ МНРО има ограничене ресурсе и недовољно финансирање.

Постојеће услуге се се финансирају углавном из наменских трансфера и буџета општине. Успостављање нових услуга захтеваће значајна финансијска средства, нарочито за услуге личног пратиоца детета, помоћи у кући и интегрисану услугу за децу и младе са инвалидитетом. Потребно је осигурати одрживо финансирање из локалног буџета, уз наменске трансфере и партиципацију корисника у цени услуге. Успостављање и/или унапређење међуопштинске сарадње може допринети развоју одређених услуга, као што су специјализоване услуге за особе са инвалидитетом. Ова сарадња може омогућити ефикасније коришћење ресурса и бољу доступност услуга.

Систем материјалне подршке у општини Шид је делимично адекватан и недовољно обухвата потребе корисника. Негативни демографски трендови и смањење броја становника додатно компликују ефикасност ових мера. Присутан је мали број доступних услуга и мали обухват корисника правима, попут личног пратиоца детета и материјалне подршке најугроженијим групама, постоји потреба за увођењем нових облика подршке, нарочито за особе са инвалидитетом и услуге које би адресирале специфичне потребе старе популације. Могућа унапређења укључују проширење постојећих услуга, као што је повећање броја корисника услуге личног пратиоца детета, као и успостављање одрживог система иновативних услуга попут интегрисане подршке за децу и младе са сметњама у развоју. Истовремено, неопходно је радити на развоју ресурса за пружање услуга помоћи у кући, уз јачање међусекторске сарадње и креирање нових механизма за подршку ромској заједници и другим осетљивим групама. Све ово захтева боље финансирање, планирање и имплементацију мера у складу са стварним потребама становништва, уз ослањање на анализу података и евалуацију ефеката већ постојећих програма.

3.3.5. Институционални капацитети за обезбеђивање социјалне заштите у општини Шид

Институционални капацитети за планирање, реализацију и праћење локалне политике социјалне заштите у општини Шид обухватају анализу организационе структуре и капацитета неопходних за спровођење социјалних услуга. Органи општине Шид, укључујући Скупштину општине, председника општине, Општинско веће и Општинску управу, задужени су за обављање послова у оквиру својих надлежности утврђених законом и Статутом. Скупштина општине, као највиши орган, врши послове који се односе на уређивање односа у надлежности општине, док извршне функције обављају председник општине и Општинско веће. Стална радна тела Скупштине укључују Одбор за социјалну политику са пет чланова, укључујући директора Центра за социјални рад, и Помоћника председника за социјалну политику и месне заједнице.

Планирање услуга социјалне заштите врши се кроз консултативна тела, која укључују партнерски форум и тематске радне групе. Процес планирања је партиципативан и транспарентан, са укључивањем различитих заинтересованих страна. Припрема програмског буџета и његово извршење обавља се уз подршку одељења за финансије, док се набавка и праћење реализације услуга социјалне заштите врши кроз јавне набавке и редовно извештавање.

Капацитети и ресурси у заједници за обезбеђивање услуга социјалне заштите обухвата пружаоце услуга и друге институције и организације од значаја за социјалну заштиту у општини Шид. Пружаоци услуга социјалне заштите са лиценцом за пружање услуга су Центар за социјални рад општине Шид (са лиценцом за услугу личног пратиоца детета) и Дом за стара лица „Луана“ (са лиценцом за домски смештај и за услугу помоћи у кући) . Поред њих, ту су и Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама, Црвени крст и јавне установе које имају важну улогу у обезбеђивању подршке осетљивим групама становништва: Црвени крст, Галерија слика „Сава Шумановић“, Музеј наивне уметности „Илијанум“, Основна школа „Јован Јовановић Змај“, Дом здравља Шид, Библиотека „Симеон Пишчевић“, Туристичка организација Шид, Установа за физичку културу и спортску рекреацију „Партизан“, Културно-образовни центар.

Детаљне информације о институционалним капацитетима на територији општине Шид дати су у Прилогу бр 3.

3.4. Финализација анализе – кључни фактори од значаја за унапређење социјалне заштите у општини Шид

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Постоји стратешки оквир у виду локалних планова као што су План развоја општине Шид, Стратегија развоја социјалне заштите, што омогућава дугорочно планирање развоја социјалних услуга. 2. Процес планирања социјалне заштите укључује консултације са различитим актерима, укључујући кориснике услуга, пружаоце услуга, локалне институције и организације цивилног друштва. 3. У општини се тренутно пружа услуга личног пратиоца за 10 деце 4. Општина улаже напоре да обезбеди равномерност обухвата услуга између урбаних и руралних подручја. 5. Центар за социјални рад као кључна установа социјалне заштите на локалном нивоу, и поседује лиценцу за пружање услуге Лични пратилац детета. Црвени крст и Друштво за помоћ МНРО општине Шид као организације које се баве подршком становништву из рањивих категорија. 6. У општини постоји и приватни дом за старе особе, чији власник је и лиценцирани пружалац услуге Помоћ у кући за старије и одрасле. 7. Постигнуто партнерство са националним и међународним актерима: Општина је остварила 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недовољно социјалних услуга, посебно за старије особе и особе са инвалидитетом. Општина тешко обезбеђује континуитет у пружању услуге помоћ у кући-већ две године се услуга не пружа 2. Услуга лични пратилац детета је са ограниченим капацитетима и недостатком средстава, што доводи до листе чекања за одређене услуге. 3. Финансијски и људски ресурси су недовољни за одржавање и проширење постојећих услуга, што утиче на квалитет и обим пружених услуга. Ограничена су финансијска средства, што отежава одржавање постојећих услуга и увођење нових, посебно у погледу дугорочног финансирања услуга као што су помоћ у кући и лични пратилац детета. 4. Недостатак инфраструктурних ресурса: Постојећи капацитети за пружање услуга, попут прилагођених објеката и неопходне опреме, су недовољни. Ово отежава одржавање и проширење услуга за осетљиве категорије становништва 5. Постојећи систем социјалне заштите је недовољно координисан, што отежава ефикасну расподелу ресурса и пружање свеобухватних услуга, посебно за маргинализоване групе.

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

<p>званично партнерство са СКГО и ГИЗ, што представља важну основу за даљи развој социјалних услуга</p> <p>8. Пилотирана је интегрисана услуга за децу и младе са инвалидитетом која укључује велик број локалних актера. Општина је обезбедила средства за успостављање ове иновативне интегрисане услуге уз подршку СКГО.</p> <p>9. Општинска администрација је веома ефикасна и оперативна</p>	<p>6. Недостатак ефективних система за евалуацију и праћење пружених услуга отежава доношење заснованих одлука за даље планирање и унапређење програма</p> <p>7. Постоји одређена стигматизација особа са инвалидитетом и дискриминација</p> <p>8. Негативан демографски тренд са сталним опадањем броја становника, посебно младих, представља претњу одрживости социјалних услуга на дуг рок.</p> <p>9. Недостатак обучених кадрова, посебно за рад са специфичним групама као што су деца и одрасли са инвалидитетом, може додатно отежати пружање квалитетних услуга.</p>
ПРИЛИКЕ	ПРЕТЊЕ
<p>1. Развој нових услуга: Пораст потреба за новим услугама, нарочито за младе и осетљиве групе, отвара могућност за развој додатних услуга које би задовољиле све веће потребе локалне заједнице. Постоји могућност увођења иновативних интегрисаних услуга за децу и младе са инвалидитетом, као и проширење постојећих услуга личног пратиоца и помоћи у кући.</p> <p>2. Међуопштинска сарадња: Развој међуопштинске сарадње и интегрисаних услуга може унапредити капацитете и доступност социјалних услуга, посебно у руралним подручјима општине.</p> <p>3. Финансијска подршка кроз пројекте: Постоји потенцијал за привлачење додатних средстава путем националних и међународних фондова за развој социјалне заштите, што може омогућити бољу покривеност корисника и повећање квалитета услуга.</p>	<p>1. Закон о социјалној заштити је застарео и касни се са изменама/усвајањем новог</p> <p>2. Не постоји национална стратегија социјалне заштите</p> <p>3. Мали наменски трансфери у социјалној заштити, што угрожава и континуитет услуга</p>
<p>Закључак: Анализа стања указује на значајне изазове и могућности које ће обликовати будући развој локалног система социјалне заштите у општини Шид. Правни и плански оквир, који укључује националне и локалне документе, обезбеђује чврсту основу за деловање, али истовремено открива потребу за даљим унапређењем постојећих механизма и проширењем инфраструктуре на локалном нивоу. У овом контексту, локална самоуправа, кроз партнерство са националним, локалним и међународним организацијама и институцијама, треба да оснажи своје капацитете, али и да промовише инклузивност и доступност социјалних услуга за све групе становништва.</p> <p>Преглед корисника и услуга показује да постоји значајан обим потреба у области социјалне заштите, нарочито за осетљиве групе попут старијих, особа са инвалидитетом, жена, деце и младих, као и за заједнице попут ромске популације и мигрантске заједнице. Услуге су делимично доступне, с тим да се посебно водило и води рачуна о томе да буду обухваћени корисници и из градске и осталих средина Поред тога, финансијски оквир је нестабилан и у великој мери зависи од наменских трансфера, што представља дугорочни изазов за одрживост локалног система социјалне заштите. Мапирање потреба указује на значајан потенцијал за развој нових услуга, али и на неопходност структурне реформе и побољшање кадровских капацитета. Недостатак адекватне инфраструктуре и опреме за пружање одређених услуга, као и недостатак стручног особља, посебно у области подршке деци са инвалидитетом и старијима, представљају ограничења која успоравају унапређење социјалне заштите. Ангажовање општине у промоцији и развоју партнерства са међународним организацијама и цивилним сектором указује на позитиван тренд и отвара могућност за значајнији напредак.</p>	

С обзиром на изазове, али и могућности, општина Шид има прилику да кроз унапређење инфраструктуре, боље праћење и процену потреба корисника и адекватно планирање постигне одржив систем социјалне заштите. Стратешка оријентација ка увођењу интегрисаних и иновативних услуга у заједници, као и повећање доступности и квалитета услуга кроз оптимизацију финансијских средстава, биће кључни за унапређење добробити најрањивијих група становништва и очување социјалне сигурности у локалној заједници.

4. Циљеви и мере Програма унапређења социјалне заштите и припрема пратећег Акционог плана

4.1. Циљеви и мере Програма

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период 2025–2030. године осмишљен је као свеобухватан оквир који настоји да одговори на растуће и разноврсне потребе становништва, имајући истовремено у виду псотојеће капацитете и ресурсе локалне самоуправе да одговори на њих.

На основу спроведене анализе стања и положаја грађана у области социјалне заштите, спроведеног мапирања потреба корисника и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите у општини Шид, као и идентификације ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу утврђена је логика интервенције и формулисани су општи и посебни циљеви и у оквиру њих мере и активности које ће допринети остварењу тих циљева.

Важно је истаћи партиципативност процеса с обзиром да је у како у анализу стања тако и у планирање циљева, мера и активности био укључен широк круг релевантних актера из свих сектора и ресора; представника јавне управе, организација цивилног друштва, локалних институција. Приликом израде документа поштовало се начело реалистичности, те су уважене финансијске и административне могућности и ограничења општине, док ће изазови који настану услед тих ограничења бити превазиђени прерасподелом средстава у складу са стратешким опредељењима формулисаним у овом документу и оснаженом међусекторском сарадњом.

Приликом формулисања циљева и мера узети су у обзир и национални и локални важећи документи јавних политика, пре свега План развоја општине Шид као и Стратегија деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022-2026.

ОПШТИ ЦИЉ:

Побољшање доступности, квалитета и одрживости услуга социјалне заштите у општини Шид ради подршке осетљивим групама становништва и промоције социјалне инклузије, у складу са Агендом 2030 и стратешким приоритетима општине.

Показатељи исхода (базни) – 2021. год.	Показатељи исхода (циљни) 2030.	Допринос показатељима ЦОР 6 – Агенда 2030
1. Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији у општини Шид износи 12.9 % (Извор: Аналитички сервис ЈЛС, 2022.)	Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији у општини Шид износи 20 % (Извор: Аналитички сервис ЈЛС)	1.3.1.
2. У општини Шид се пружају једна услуга социјалне заштите: Лични пратилац детета (Извор: Извештај о извршењу буџета општине, 2023.)	У општини Шид се пружају најмање три услуге социјалне заштите: 1. Помоћ у кући за одрасла и стара лица, 2. Лични пратилац, 3. Иновативна интегрисана услуга за децу и младе са инвалидитетом (Извор: Извештај о извршењу буџета општине)	Удео становника обухваћених системом социјалне заштите, по полу, уз разликовање деце, незапослених лица, старијих лица, особа са инвалидитетом, трудница, новорођенчади, жртава повреда на раду, као и сиромашних и угрожених

Програм предвиђа развој нових услуга које су усклађене са локалним потребама. Такође, акценат је на осигурању да постојеће услуге, попут личног пратиоца за децу са сметњама у развоју и помоћи у кући за старије особе, буду доступне широј групи корисника. Програм предвиђа повећање буџетских издвајања за социјалну заштиту, као и укључивање националних и међународних донатора у финансирање специфичних услуга. Истовремено, планирано је унапређење капацитета Центра за социјални рад кроз обуке запослених и повећање броја ангажованих радника. Развој иновативних услуга, омогућиће већу укљученост и подршку корисницима у локалном окружењу. Овај приступ је посебно важан за процес деинституционализације.

Посебни циљ 1: Јачање и развој институционалног оквира и ресурса локалног система социјалне заштите

Циљ је прво ускладити локални нормативни оквир са законом о социјалној заштити и Законом о локалној самоуправи, а потом обезбедити додатну обуку и подршку за ЈЛС, локалне пружаоце услуга социјалне заштите, укључујући запослене у Центру за социјални рад и цивилним организацијама, како би се побољшао квалитет и ефективност пружених услуга. Ово ће такође обухватити развој капацитета за управљање пројектима и привлачење додатних извора финансирања.

МЕРЕ

Мера 1.1. Јачање капацитета ЈЛС, локалних и ОЦД у области социјалне заштите

Мера 1.2. Увођење и примена стандардизованих процедура и алата за праћење квалитета услуга и оцену задовољства корисника

Мера 1.3. Развој међуопштинске сарадње и размена добрих пракси

Посебни циљ 2: Развој мреже локалних социјалних услуга (стандардизованих и иновативних) за подршку свим лицима из осетљивих група становништва

Овај циљ обухвата развој нових и проширење постојећих услуга, укључујући унапређење инфраструктуре, повећање броја стручних кадрова и осигурање стабилних извора финансирања за

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

континуитет услуга. Посебно ће бити значајно увођење интегрисаних услуга подршке за децу и младе са инвалидитетом, и унапређење услуга за старије особе.

МЕРЕ

Мера 2.1. Развој и проширење постојећих локалних услуга социјалне заштите – Лични пратилац и Помоћ у кући

Мера 2.2. Успостављање и пружање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Мера 2.3. Успостављање и пружање иновативне услуге општинског центра за социјално-економско оснаживање жена

Посебни циљ 3: Подршка социјалном укључивању осетљивих група кроз информисање и едукацију

Фокус ће бити на подстицању едукације, информисања и промоције инклузивних вредности како би се смањила социјална искљученост. Ово ће обухватити кампање и едукативне програме који подржавају осетљиве групе као што су старије особе, млади и особе са инвалидитетом.

МЕРЕ

Мера 3.1. Информисање корисника и потенцијалних корисника о правима и услугама у области социјалне заштите, и начинима њиховог остваривања

Мера 3.2. Спровођење кампања за сензибилизацију грађана у односу на припаднике различитих осетљивих група

4.2. Процена финансијских средстава неопходних за реализацију Програма

Саставни део Програма унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године чини и Акциони план за његово спровођење за период 2025-2027. године, и који садржи разрађене мере и активности које доприносе остваривању посебних циљева. Акциони план укључује и процену трошкова, односно средстава потребних за њихово спровођење.

У наредној табели приказан је збир процењених средстава за реализацију активности у оквиру Акционог плана за имплементацију Програма за период 2025-2027. године. Акциони план садржи процену трошкова активности предвиђених предметним планом, а неопходно је вршити и адекватно планирање дефинисаних расхода по мерама и активностима у конкретним програмима буџета општине, ради остваривања циљева програмског буџетирања и то:

- класификација расхода и издатака према уже дефинисаним надлежностима и мерама корисника буџета,
- одређивање конкретне сврхе на које се средства троше,
- одређивање начина потрошње средстава, а такође и повезаности са средњорочним циљевима,

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

- утврђивање елемената за мерење учинка спровођења мера.

Од програмског буџета на нивоу јединице локалне самоуправе, очекује се да исти:

- пружа јединствен оквир за утврђивање приоритетних расхода и издатака,
- унапређује координацију политика ради остваривања националних и локалних социјалних циљева,
- обезбеђује финансијски контекст средњорочним плановима корисника буџета,
- омогућава свим заинтересованим странама да уоче неефикасно трошење јавних средстава,
- доприноси унапређењу услуга јавне управе кроз процену односа њихове цене и квалитета,
- омогућава израду буџета који је транспарентнији и разумљивији за грађане.

Један од битних фактора у постављању релације између активности, рокова и извора финансирања, била је и динамика планирања и спровођења програмских активности/пројеката по годинама, финансираних из буџета, односно донаторских средстава.

Укупно процењена средства за имплементацију Акционог плана Програма унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2027. године износе 55.314.623 РСД.

У наставку је дат преглед процењених средстава за имплементацију Акционог плана по посебним циљевима/мерама и изворима финансирања:

ТАБЕЛА ПРОЦЕНЕ ТРОШКОВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ МЕРА У АКЦИОНОМ ПЛАНУ

Посебни циљеви и мере	Буџетска средства Општине	Наменски трансфер (буџет РС)	Донаторска средства	УКУПНО
Посебни циљ 1.	1.000.000	0	400.000	1.400.000
Мера 1.1	700.000	0	400.000	1.100.000
Мера 1.2	0	0	0	0
Мера 1.3	300.000	0	0	300.000
Посебни циљ 2.	33.680.000	0	19.334.623	53.014.623
Мера 2.1	27.000.000	0	5.963.973	32.963.973
Мера 2.2	6.680.000	0	8.791.097	15.471.097
Мера 2.3	0	0	4.579.553	4.579.553
Посебни циљ 3.	0	900.000	0	900.000
Мера 3.1	0	0	0	0
Мера 3.2	0	900.000	0	900.000
УКУПНО	34.680.000	900.000	19.734.623	55.314.623

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

На средњорочном плану спровођења активности (од којих се неке активности спроводе само у једној години акционог плана, а неке се спроводе у континуитету, током три године) предвиђају се планирања средстава из буџета општине Шид у следећим износима:

Назив активности	Финансирање из буџета општине Шид по годинама			
	2025 година	2026 година	2027 година	Укупно
1.1.2. Обуке за унапређење знања и вештина у области управљања системом социјалне заштите на локалном нивоу	100.000,00	125.000,00	125.000,00	350.000,00
1.1.4. Финансирање програма организација цивилног друштва у области социјалне заштите кроз локалне конкурсе	100.000,00	125.000,00	125.000,00	350.000,00
1.3.1. Студијске посете другим ЈЛС	50.000,00	50.000,00	50.000,00	150.000,00
1.3.2. Одржавање годишње међуопштинске конференције о социјалној заштити	50.000,00	50.000,00	50.000,00	150.000,00
2.1.3. Пружање услуге Лични пратилац	6.400.000,00	9.700.000,00	9.700.000,00	25.800.000,00

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

2.1.5.Пружање услуге Помоћ у кући за одрасла и старија лица	400.000,00	400.000,00	400.000,00	1.200.000,00
2.2.1.Обезбеђивање превоза за кориснике иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом	0	340.000,00	340.000,00	680.000,00
2.2.3. Пружање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом	0	3.000.000,00	3.000.000,00	6.000.000,00
Укупно за спровођење активности из буџета ЈЛС				34.680.000,00

Одлуком о буџету општине Шид, у наредним годинама важења овог Акционог плана, потребно је предвидети износе средстава из других извора, а у складу са релевантним информацијама о конкурсима потенцијалних донатора/финансијера у предстојећем периоду и то:

- Донације од иностраних земаља - извор 05;
- Донације од међународних организација - извор 06;
- Трансфере од других нивоа власти - извор 07;
- Добровољне трансфере од физичких и правних лица - извор 08.

Предметни извори финансирања су представљени у акционом плану са ознаком "донаторска средства", односно у наредној табели, према следећем:

Назив активности	Финансирање из донаторских средстава и трансфера у периоду 2024-2027. године			
	2025 година	2026 година	2027 година	Укупно
1.1.3. Обука запослених у локалним установама за рад са децом и младима са сметњама у развоју и инвалидитетом		200.000,00	200.000,00	400.000,00
2.1.1. Реализација акредитоване обуке за геронтодомаћице	2.508.652,74			2.508.652,74
2.1.2.Реализација акредитоване обуке за личне пратиоце	210.591,36			210.591,36
2.1.3.Пружање услуге Лични пратилац	3.244.728,50			3.244.728,50
2.1.5.Пружање услуге Помоћ у кући за одрасла и старија лица	Очекује се наменски трансфер	Очекује се наменски трансфер	Очекује се наменски трансфер	Очекује се наменски трансфер
2.2.1.Обезбеђивање превоза за кориснике иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом	3.462.660,14			3.462.660,14
2.2.3.Пружање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом	5.328.436,88			5.328.436,88
2.3.1.Обуке и саветодавна подршка за незапослене жене из социјално-економско рањивих група	4.439.577,21			4.439.577,21
2.3.2.Умрежавање са бизнис сектором – повезивање обучених жена са локалним послодавцима	139.976,16			139.976,16
3.2.5.Кампања за спречавање и борбу против родно заснованог насиља и насиља у породици и партнерским односима (16 дана активизма)	300.000,00	300.000,00	300.000,00	900.000,00

Укупно за спровођење активности из донаторских средстава и трансфера:	20.634.623
--	-------------------

5. Оквир за праћење спровођења, вредновање учинака и извештавање

За потребе праћења спровођења, вредновања учинка и извештавања о имплементацији Програма унапређења социјалне заштите општина Шид је успоставила Радну групу. Чланови радне групе су представници локалне самоуправе и релевантних институција и организација цивилног друштва. Радна група има задатак да, поред израде Програма, прати његову имплементацију и врши извештавање о имплементацији.

Радна група ће у својим годишњим плановима рада прецизније дефинисати технике помоћу којих ће се спроводити праћење спровођења Програма и вредновање учинка. Као методе и технике користиће се стандардни сет алатки међу којима су: евидентирање корисника и услуга, анализа извештаја пружалаца услуга, интервјуи са корисницима и пружаоцима услуга (разговори, упитници за испитивање задовољства корисника, анкете, скале процене). И анализа друге релевантне документације.

Циљ праћења и вредновања спровођења Програма унапређења социјалне заштите је да се систематично и редовно прикупљају подаци, прати и надгледа процес имплементације мера и активности и процењује степен остварења општег и посебних циљева. Сврха праћења и вредновања је праћење напретка, побољшање ефикасности и успешности имплементације Програма, али и предлагање измена у активностима на основу налаза и оцена.

Када је у питању временски оквир, праћење имплементације мера и активности ће представљати непрекидан процес прикупљања података и спроводиће се континуирано током реализације активности које су предмет праћења, за период на који се прави Програм. Вредновање учинка као анализа података и доношење оцене о успешности, вршиће се периодично и пратиће одређене фазе имплементације Програма а најмање једном годишње и извештај о вредновању учинка биће саставни део целовитог извештаја о спровођењу Програма који ће се подносити Скупштини општине и јавности на увид, разматрање и евентуално кориговање.

Годишњи извештаји о имплементацији Акционог плана за 2025, 2026. и подаци за 2027. годину биће основ за израду Акционог плана овог Програма за период од 2028. до 2030. године коју је потребно покренути половином 2027. године.

Завршно вредновање учинка Програма унапређења социјалне заштите обавиће се на крају, 2030. године.

Сви извештаји ће се објављивати на званичном веб сајту општине Шид, најкасније 15 дана од дана усвајања.

Уколико се након усвајања извештаја утврди потреба за ревизијом Програма, истој ће се приступити у складу са процедурама које прописује ЗПС.

6. Акциони план

Акциони план доноси се период од 2025 до 2027. године

ОПШТИ ЦИЉ: Побољшање доступности, квалитета и одрживости услуга социјалне заштите у општини Шид ради подршке осетљивим групама становништва и промоције социјалне инклузије, у складу са Агендом 2030 и стратешким приоритетима општине.						
Показатељ(и) на нивоу општег циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином 2022	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији у општини Шид	%	(Извор: Аналитички сервис ЈЛС, 2022.)	12.9 %	13,5%	14,5%	16%
Број локалних услуга социјалне заштите које се пружају у општини Шид	Број	(Извор: Извештај о извршењу буџета општине, 2023.)	1	3	3	3

ПОСЕБНИ ЦИЉ 1: Јачање и развој институционалног оквира и ресурса локалног система социјалне заштите						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) посебног циља: Општинска управа						
Показатељ(и) на нивоу посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином 2023	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Број установа и ОЦД које су обухваћене јачањем капацитета	Број	Извештаји Општинске управе и локалних институција	0	12	12	12

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Примењују се нове стандардизоване процедуре и алати за праћење квалитета услуга и евалуацију задовољства корисника	Да/Не	Извештаји Општинске управе	Не	Да	Да	Да
Број ЈЛС са којима је успостављена сарадња и размена обрх пракси у области социјалне заштите	Број	Извештаји Општинске управе	1	1	1	1

МЕРА 1.1.: Јачање капацитета ЈЛС, локалних и ОЦД у области социјалне заштите						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД ⁶⁸			
			2025	2026	2027	
Општинска управа	Општински буџет	Програм 11 и 15	200.000,00	250.000,00	250.000,00	
	Донаторска средства		0	200.000,00	200.000,00	
Период спровођења мере: 2025-2027		Тип мере⁶⁹: Информативно-едукативна				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:н/п						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Број установа које су обухваћене обукама	Број	Извештаји о реализованим обукама	0 (2024)	10	3	3
Број реализованих обука	Број	Извештаји о реализованим обукама	0 (2024)	3	2	2

⁶⁸ Збир средстава излистаних под припадајућим активностима за односну меру

⁶⁹ За типологију мера погледати Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-едукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПУ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД		
						2025 година	2026 година	2027 година
1.1.1.Обуке за припрему пројектних апликација за средства из домаћих и страних фондова	Општинска управа	ФЕП, локалне установе и ОЦД	1 квартал 2025	Донаторска средства (ФЕП)	/	Редовна делатност	/	/
1.1.2. Обуке за унапређење знања и вештина у области управљања системом социјалне заштите на локалном нивоу	Општинска управа	Локалне установе и ОЦД	4 квартал 2027	Буџет општине	Програм 15	100.000,00	125.000,00	125.000,00
1.1.3. Обука запослених у локалним установама за рад са децом и младима са сметњама у развоју и инвалидитетом	Општинска управа	Локалне установе и ОЦД, донатори	4 квартал 2025	Донаторска средства	Програм 11	0	200.000,00	200.000,00
1.1.4. Финансирање програма организација цивилног друштва у области социјалне заштите кроз локалне конкурсе	Општинска управа	Локалне ОЦД	4 квартал 2027	Буџет општине	Програм 11	100.000,00	125.000,00	125.000,00
1.1.5. Припрема пројектних предлога и аплицирање за националне и међународне фондове (партнери су оцд и локалне установе)	Општинска управа	Локалне установе и ОЦД	4 квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

МЕРА 1.2. Увођење и примена стандардизованих процедура и алата за праћење квалитета услуга и евалуацију задовољства корисника						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (<i>шифра ПР/ПА/ПЈ</i>)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД			
			2025	2026	2027	
Општинска управа	Буџет општине		0	0	0	
			0	0	0	
Период спровођења мере: 2025-2027		Тип мере: Регулаторна				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: <ul style="list-style-type: none"> • Измена Одлуке о социјалној заштити 						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Број израђених нових алата и процедура за праћење квалитета услуга и евалуацију задовољства корисника	Број	Извештаји одељења за друштвене делатности	0 (2024)	2	/	/
Број реализованих оцена задовољства корисника локалних услуга социјалне заштите	Број	Извештаји о оцени задовољства корисника	0 (2024)	1	1	1

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (<i>квартал, година</i>)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (<i>шифра ПР/ПА/ПЈ</i>)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД		
						2025 година	2026 година	2027 година
1.2.1. Израда нових образаца за извештавање пружалаца услуга	Одељење за друштвене делатности	ЦСР	1 квартал 2025	Буџет општине	/	Редовна делатност	/	/

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

1.2.2. Израда алата за мерење задовољства корисника 3 кв 2025	Одељење за друштвене делатности	ЦСР	3 квартал 2025	Буџет општине	/	Редовна делатност	/	/
1.2.3. Спровођење оцене задовољства корисника и оцене квалитета услуга од стране ЈЛС сваке године.	Одељење за друштвене делатности	ЦСР	4 квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност

МЕРА 1.3. Развој међуопштинске сарадње и размена добрих пракси у области социјалне заштите						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД			
			2025	2026	2027	
Општинска управа	Буџет општине	Програм 15	100.000,00	100.000,00	100.000,00	
Период спровођења мере: 2025-2027		Тип мере: Информативно-едукативна				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: <i>н/п</i>						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Број студијских посета другим ЈЛС	Број	Извештаји општинске управе	0 (2024)	1	1	1
Број одржаних међуопштинских конференција	Број	Извештаји општинске управе	0 (2024)	1	1	1

Назив активности	Организациона јединица која спроводи	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД
------------------	--------------------------------------	----------------------------------	-----------------------------	-------------------	-----------------------------	---

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

	активност		(квартал, година)		(шифра ПР/ПА/ПЈ)	2025 година	2026 година	2027 година
1.3.1.Студијске посете другим ЈЛС	Општинска управа	Друге ЈЛС	4 квартал 2027	Буџет општине	Програм 15	50.000,00	50.000,00	50.000,00
1.3.2.Одржавање годишње међуопштинске конференције о социјалној заштити	Општинска управа	Друге ЈЛС	4 квартал 20207	Буџет општине	Програм 15	50.000,00	50.000,00	50.000,00

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2:Развој мреже локалних социјалних услуга (стандардизованих и иновативних) за подршку свим лицима из осетљивих група становништва

Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) посебног циља: Општинска управа

Показатељ(и) на нивоу посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином 2023	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Укупан број корисника локалних услуга социјалне заштите у општини Шид	Број	Извештаји општинске управе, ЦСР и пружалаца услуга	10	85	85	85
Удео корисника локалнихуслугасоцијалнезаштитеуукупномбројустановника	Процент	Извештаји општинске управе, ЦСР и пружалаца услуга	0,026%	0,22%	0,22%	0,22%

МЕРА 2.1. Развој и проширење постојећих локалних услуга социјалне заштите – Лични пратилац и Помоћ у кући

Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Вега са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД		
			2025	2026	2027

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Општинска управа	Буџет општине	Програм 11	6.800.000,00	10.100.000,00	10.100.000,00	
	Донаторска средства		5.963.972,60	0	0	
Период спровођења мере: 2025-2027		Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: <ul style="list-style-type: none"> • Измена Одлуке о социјалној заштити • Усвајање Одлуке о методологији формирања цена услуга 						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Број корисника услуге Лични пратилац	Број	Извештаји пружаоца услуге	10 (2024)	15	15	15
Број корисника услуге Помоћ у кући за одрасла и старија лица	Број	Извештаји пружаоца услуге	0 (2024)	70	70	70

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПУ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД		
						2025 година	2026 година	2027 година
2.1.1. Реализација акредитоване обуке за геронтодомаћице	Општинска управа	ГИЗ, Луана ДОО	4 квартал 2025	Донаторска средства (ГИЗ)	Програм 11	2.508.652,74	/	/
2.1.2. Реализација акредитоване обуке за личне пратиоце	Општинска управа	СКГО, реализатор акредитоване обуке	1 квартал 2025	Донаторска средства (СКГО/ЕУ)	Програм 11	210.591,36	/	/
2.1.3. Пужање услуге Лични пратилац	Општинска управа	ЦСР	4 квартал 2027	Буџет општине	Програм 11	6.400.000,00	9.700.000,00	9.700.000,00

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

				Донаторска средства(СКГО/ЕУ)		3.244.728,50		
2.1.5.Пружање услуге Помоћ у кући за одрасла и старија лица	Општинска управа	ЦСР, Пружалац услуге	4 квартал 2027	Буџет општине Наменски трансфер у социјалној заштити	Програм 11	400.000,00 0	400.000,00 Очекује се	400.000,00 Очекује се
2.1.5.Праћење пружања услуга и извештавање	Општинска управа	ЦСР, Пружалац услуге	4 квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност

МЕРА 2.2. Успостављање и пружање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД			
			2025	2026	2027	
Општинска управа	Буџет општине	Програм 11	0	3.340.000,00	3.340.000,00	
	Донаторска средства		8.791.097,01	0	0	
Период спровођења мере: 2025-2027		Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: <ul style="list-style-type: none"> • Одлука о социјалној заштити • Одлука о пружању иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом 						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Број корисника иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом, према полу	Број	Извештаји општинске управе и пружаоца	0	15 (10 М, 5 Ж)	15 (10 М, 5 Ж)	15 (10 М, 5 Ж)

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

		услуге				
--	--	--------	--	--	--	--

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПУ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД		
						2025 година	2026 година	2027 година
2.2.1.Обезбеђивање превоза за корисникеиновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом	Општинска управа	СКГО	1 квартал 2025	Буџет општине Донаторска средства (СКГО/ЕУ)	Програм 11	0 3.462.660,14	340.000,00	340.000,00
2.2.2.Израда и усвајање одлуке којом се регулише пружање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом	Општинска управа	Скупштина општине, СКГО, ЦСР, пружалац услуге	4 квартал 2025	Буџет општине	/	Редовна делатност	/	/
2.2.3.Пужање иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом	Општинска управа	СКГО, ЦСР, пружалац услуге	4 квартал 2027	Буџет општине Донаторска средства(СКГО/ЕУ)	Програм 11	0 5.328.436,88	3.000.000,00	3.000.000,00
2.2.4.Праћење пружања иновативне интегрисане услуге за децу и младе са инвалидитетом и извештавање	Општинска управа	СКГО, ЦСР, пружалац услуге	4 квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност

МЕРА 2.3. Успостављање и пружање иновативне услуге општинског центра за социјално-економско оснаживање жена			
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање)	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом (шифра)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

спровођења) мере		ПР/ПА/ПЈ)	2025	2026	2027	
Општинска управа	Донаторска средства	Програм 11	4.579.553,37	0	0	
Период спровођења мере: 2025-2026		Тип мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: <i>(уколико је релевантно)</i>						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Број жена корисница иновативне услуге општинског центра за социјално економско оснаживање жена	Број	Извештаји општинске управе	0 (2024)	100	100	100

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД		
						2025 година	2026 година	2027 година
2.3.1.Обуке и саветодавна подршка за незапослене жене из социјално-економско рањивих група	Општинска управа	ЦСР, ГИЗ, Луана доо	1 квартал 2026	Донаторска средства (ГИЗ)	Програм 11	4.439.577,21	/	/
2.3.2.Умрежавање са бизнис сектором – повезивање обучених жена са локалним послодавцима	Општинска управа	ЦСР, ГИЗ, Луана доо	4 квартал 2025	Донаторска средства(ГИЗ) Буџет општине	Програм 11	139.976,16	Редовна делатност	Редовна делатност

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

ПОСЕБНИ ЦИЉ 3: Подршка социјалном укључивању осетљивих група кроз информисање и едукацију						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) посебног циља: Општинска управа						
Показатељ(и) на нивоу посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином 2023	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Спроводи се кампања о правима и услугама у области социјалне заштите	Да/не	Извештај општинске управе и ЦСР	Не	Да	Да	Да
Број спроведених кампања за сензибилизацију грађана	Број	Извештај општинске управе, локалних установа и ЦСР	1	6	6	6

МЕРА 3.1. Информисање корисника и потенцијалних корисника о правима и услугама у области социјалне заштите, и начинима њиховог остваривања						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД			
			2025	2026	2027	
Општинска управа	Буџет општине	/	0	0	0	
Период спровођења мере: 2025-2027		Тип мере: Информативно-едукативна				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: <i>н/п</i>						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Сачињен план информисања и досезања	Да/Не	Извештај општинске управе и ЦСР	Не (2024)	Да	/	/
Број информативних кампања које су усмерене на кориснике и потенцијалне кориснике услуга и права у области социјалне заштите	Број	Извештај општинске управе и ЦСР	0	1	1	1

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПУ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД		
						2025 година	2026 година	2027 година
3.1.1. Израда плана информисања и досезања, према специфичностима циљних група	Општинска управа	ЦСР, Локалне установе, ОЦД, медији	4 квартал 2025	Буџет општине	/	Редовна делатност	/	/
3.1.2. Спровођење информисања путем медија, друштвених мрежа, локалних институција и ОЦД	Општинска управа	ЦСР, Локалне установе, ОЦД, медији, Кабинет председника	4 квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

МЕРА 3.2. Спровођење кампања за сензибилизацију грађана у односу на припаднике различитих осетљивих група						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД			
			2025	2026	2027	
Општинска управа	Наменски трансфер	Програм 11	300.000,00	300.000,00	300.000,00	
Период спровођења мере: 2025-2026		Тип мере: Информативно-едукативна				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: <i>н/р</i>						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у години 2025	Циљана вредност у години 2026	Циљана вредност у години 2027
Број спроведених информативних кампања за сензибилизацију грађана	Број	Извештаји општинске управе, локалних установа и ОЦД	6	6	6	6

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у РСД		
						2025 година	2026 година	2027 година
3.2.1. Кампања за сензибилизацију грађана у односу на особе са инвалидитетом	Општинска управа	ЦСР, МНРО, ЦК, локалне установе	4. квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност
3.2.2. Кампања за сензибилизацију грађана у односу на старије суграђане	Општинска управа	ЦСР, ЦК, локалне установе и	4. квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

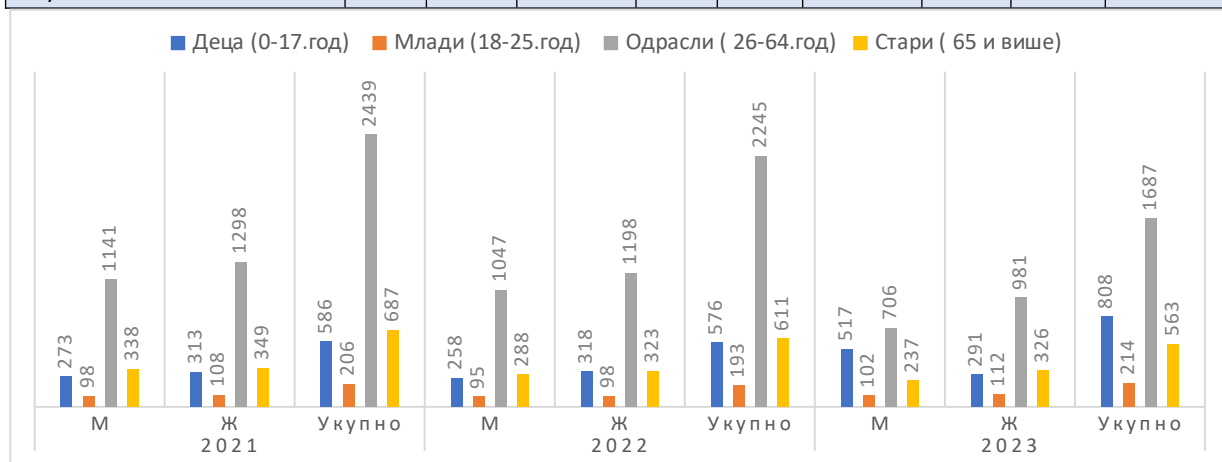
		ОЦД						
3.2.3. Кампања за сензибилизацију грађана у односу на Роме	Општинска управа	ЦСР, МНРО, ЦК, локалне установе и ОЦД	4. квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност
3.2.4. Кампања за сензибилизацију грађана у односу на људе у покрету	Општинска управа	ЦСР, ЦК, КИРС	4. квартал 2027	Буџет општине	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност
3.2.5. Кампања за спречавање и борбу против родно заснованог насиља и насиља у породици и партнерским односима (16 дана активизма)	Општинска управа	ЦСР, ЦК, локалне установе и ОЦД	4. квартал 2027	Наменски трансфер (Завод за равноправност полова)	Програм 11	300.000,00	300.000,00	300.000,00
3.2.6. Кампања за спречавање и борбу против насиља над децом, злостављања и занемаривања деце, укључујући вршњачко насиље	МУП	Општинска управа, Школске установе	4. квартал 2027	Буџет Републике	/	Редовна делатност	Редовна делатност	Редовна делатност

7. Прилози

Прилог 1 – Табеларни прегледи корисника права на социјалну заштиту у општини Шид

Табела и Графикон 7.1.1. Тренд укупног броја корисника у регистру ЦСР на активној евиденцији према старости и полу

Општина Шид Корисници	2021			2022			2023		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Деца (0-17.год)	273	313	586	258	318	576	517	291	808
Млади (18-25.год)	98	108	206	95	98	193	102	112	214
Одрасли (26-64.год)	1141	1298	2439	1047	1198	2245	706	981	1687
Стари (65 и више)	338	349	687	288	323	611	237	326	563
Укупно	1850	2068	3918	1688	1937	3625	1562	1710	3272

Извор: Извештај ЦСР за 2021, 2022 и 2023.годину

Табела 7.1.2. Тренд кретања броја корисника на активној евиденцији ЦСР у току године, према пребивалишту корисника, полу и старости

Општина Шид Корисници		Деца (0-17)	Млади (18-25)	Одрасли (26-64)	Старији (65 и више)	Укупно
2021	Градско	М	131	46	524	661
		Ж	156	51	603	810
		Укупно	287	97	1127	1511
	Остало	М	142	52	617	811
		Ж	157	57	695	911
		Укупно	299	109	1312	1720
2022	Градско	М	131	49	495	675
		Ж	166	50	619	835
		Укупно	297	99	1114	1510

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

2023	Остало	М	127	46	552	137	862
		Ж	152	48	579	154	933
		Укупно	279	94	1131	291	1795
	Градско	М	326	54	448	126	954
		Ж	164	61	518	177	920
		Укупно	490	115	966	303	1874
Остало	М	191	48	258	111	608	
	Ж	127	51	463	149	790	
	Укупно	318	99	721	260	1398	

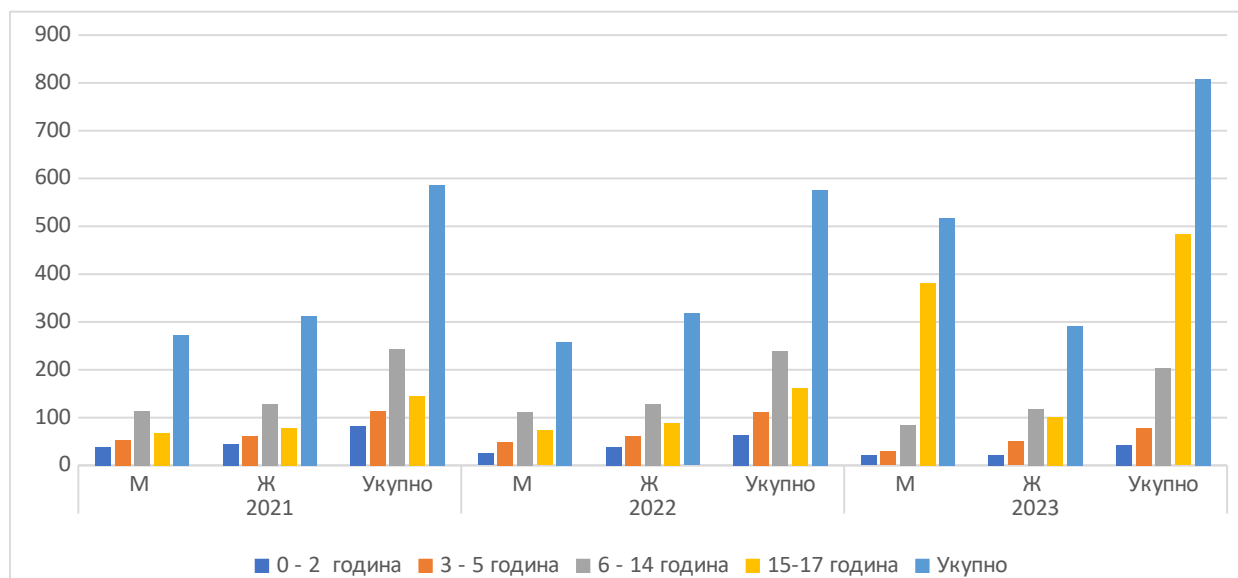
Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023.годину.

Табела 7.1.3.Тренд броја деце у регистру ЦСР на активној евиденцији у току године према узрасту и полу

Општина Шид Узрасне групе	2021			2022			2023		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
0 - 2	38	45	83	25	38	63	21	22	43
3 - 5	53	61	114	49	62	111	29	50	79
6 - 14	114	129	243	111	129	240	85	118	203
15-17	68	78	146	73	89	162	382	101	483
Укупно	273	313	586	258	318	576	517	291	808

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023.годину.

Графикон 7.1.2.Тренд броја деце у регистру ЦСР на активној евиденцији у току године према узрасту и полу

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023.годину.

Табела 7.1.4.Тренд броја деце у евиденцији ЦСР према корисничким групама/поступцима и узрасту

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Општина Шид Корисничке групе	2021					2022					2023				
	Узраст				Укупно	Узраст				Укупно	Узраст				Укупно
	0-2	3-5	6-14	15-17		0-2	3-5	6-14	15-17		0-2	3-5	6-14	15-17	
Деца под старатељством ⁷⁰	6	10	38	45	99	4	8	37	152	201	4	8	37	142	191
Деца жртве насиља и занемаривања	0	0	5	3	8	0	1	4	3	8	0	7	9	14	30
Деца са неадекватним родитељским старањем	2	1	3	0	6	1	3	3	1	8	1	4	3	2	10
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом	0	0	0	35	35	0	0	0	11	11	0	0	2	24	26
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	7	7	16	12	42	16	18	62	38	134	4	0	0	0	4
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	62	88	174	101	425	48	82	117	79	326	29	56	111	146	342
Деца ОСИ	2	6	31	17	56	2	7	18	14	41	3	10	17	14	44
Деца у поступцима одређивања личног имена	3	0	0	0	3	3	0	0	0	3	2	0	0	0	2
Деца у поступцима располагања имовином	1	4	2	2	9	1	2	6	4	13	1	0	0	0	1
Деца у поступцима: сагласност за малолетнички брак	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Деца жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Деца страни држављани без пратње	3	4	8	41	56	0	0	7	102	109	0	0	24	144	168
Деца која живе и раде на улици (деца улице)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Деца повратници/из реадмисије	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Остала деца	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Укупно	86	120	277	257	740	75	121	254	404	854	47	85	205	486	823

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023. годину

Табела 7.1.5. Број пунолетних корисника у ЦСР према корисничким групама и старости

⁷⁰ Сва деца под старатељством: и у породици и на смештају

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Општина Шид Корисничке групе	2021					2022					2023				
	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	Укупно	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	Укупно	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	Укупно
Особе под старатељство ⁷¹	4	66	34	2	106	14	68	32	0	114	11	49	28	2	90
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	0	37	1	0	38	0	52	10	0	62	11	44	4	0	59
Особе које се споре око вршења родитељског права	0	0	0	0	0	6	8	0	0	14	0	16	0	0	16
Особе са инвалидитетом	16	194	179	0	389	15	201	183	0	399	14	206	173	0	393
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Особе које имају потребе за смештајем - домски или породични смештај	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Материјално угрожене особе	186	2198	586	4	2974	168	1984	468	0	2620	178	1387	380	2	1947
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	4	1	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Бескућници	0	2	0	0	2	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0
Остали	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно	210	2498	800	6	3514	203	2315	693	0	3211	214	1702	585	4	2505

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023. годину

Табела 7.1.6: Тренд броја корисника права на материјалну подршку које се финансирају средствима Буџета РС – укупно

Општина Шид Број корисника права на:	2021			2022			2023		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно

⁷¹Сви пунолетни корисници под старатељством: и у породици и на смештају

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Новчану социјалну помоћ	89	111	200	99	108	207	82	91	173
Увећану и временски ограничену новчану социјалну помоћ	144	161	305	116	138	254	83	97	180
Додатак за помоћ и негу другог лица	11	21	32	8	6	14	35	27	62
Увећани додатак за помоћ и негу другог лица	14	18	32	13	10	23	14	11	25
Посебну новчану накнаду	1	5	6	1	6	7	1	6	7
Помоћ за оспособљавање за рад	7	3	10	2	1	3	2	0	2
Укупно	266	319	585	239	269	508	217	232	449

Извор: Годишњи извештај Центра за социјални рад за 2021, 2022, 2023. годину

Прилог 2 – Табеларни прегледи финансирања социјалне заштите у општини Шид

Табела 7.2.1: Тренд номиналног и процентуалног издвајања за социјалну и дечју заштиту у буџету општине Шид

У хиљадама динара

ГОДИНА	2021.година		2022.година		2023.година	
	Одлука о буџету	Завршни рачун	Одлука о буџету	Завршни рачун	Одлука о буџету	Завршни рачун
Укупан буџет општине Шид	1.265.727	1.329.069	1.388.770	1.552.501	1.334.253	1.637.588
Издавања за функцију Социјална заштита (шифра 0)	65.858	100.960	48.844	91.056	48.583	129.810
Процент издвајања за функцију „0“ - Социјална заштита, у односу на укупан буџет	5,2%	7,6%	3,5%	5,9%	3,6%	7,9%
Издавања за Програм 11 – Социјална и дечија заштита	65.858	100.960	48.844	91.056	48.583	129.810
Процент издвајања за Програм 11 – Социјална и дечија заштита у односу на укупан буџет	5,2%	7,6%	3,5%	5,9%	3,6%	7,9%
Издавања за мере материјалне подршке	20.100	58.366	6.800	26.841	6.600	16.236
Процент издвајања за мере материјалне подршке у односу на укупна издвајања за Програм 11	30,5%	57,8%	13,9%	29,5%	13,6%	12,5%
Издавања за услуге социјалне заштите - номинално	3.800	7.726	3.000	7.604	500	3.364
Процент издвајања за услуге социјалне заштите у односу на укупна издвајања за Програм 11	5,8%	7,7%	6,1%	8,4%	1,0%	2,6%

Извор: Одлуке о буџету и одлуке о завршном рачуну буџета општине Шид

Табела 1.2.2 - Укупна вредност средстава за услуге СЗ

У хиљадама динара

У 000 динара	2021	2022	2023
Укупан буџет ЈЛС	1.329.069	1.552.501	1.637.588
Укупан износ средстава утрошених за услуге СЗ	7.726	7.604	3.364
Процент укупне вредности буџета	0,6%	0,5%	0,2%
<i>Коментар</i>			

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Учешће расхода који су обухваћени Програмом 11 у структури укупно извршених расхода у претходне 3 године, од 2021. до 2023. године, је прилично стабилно и у просеку износи 7,1%. Може се закључити да су издвајања за социјалну и дечију заштиту су у просеку који имају ЈЛС у Србији. Утрошена средства за услуге социјалне заштите („помоћ у кући“ и „лични пратилац“) је било стабилно и уједначено, осим у 2023. години када услуга „помоћ у кући“ није реализована. Просечно учешће средстава утрошених за услуге социјалне заштите у укупном буџету је прилично ниско и износи 0,6%, односно 4,9%. У 2023. години учешће услуге „лични пратилац“ је износило 0,2% у укупно реализованом буџету Општине Шид.

Табела 7.2.3. Средства за услуге СЗ по услугама и изворима финансирања У динарима

Извор финансирања	2021*	2022**	2023***
Помоћ у кући за одрасла и старија лица	5.571.658	4.149.456	0
Средства из локалног буџета	1.479.000	421.671	0
Средства из осталих извора – наменски трансфери	4.092.658	3.727.785	0
Лични пратилац детета	2.154.269	3.454.509	3.363.635
Средства из локалног буџета	2.154.269	3.454.509	3.363.635
Средства из осталих извора – наменски трансфери	0	0	0
Укупна средства за услуге СЗ	7.725.927	7.603.965	3.363.635
Средства из локалног буџета	3.633.269	3.876.180	3.363.635
Средства из осталих извора – наменски трансфери	4.092.658	3.727.785	0

Извор: Одлуке о буџету и одлуке о завршном рачуну буџета општине Сврљиг

Табела 7.2.4. У динарима

ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ												
Година	2021				2022				2023			
Услуга/извор	Буџет ЛС	Буџет РС	Др. извори	Партиципација	Буџет ЛС	Буџет РС	Др. извори	Партиципација	Буџет ЛС	Буџет РС	Др. Извори	Партиципација
Помоћ у кући за одрасла и старија лица	1.479.000	4.092.658			421.671	3.727.785			0	0		
Лични пратилац детета	2.154.269	0			3.454.509	0			3.363.635	0		
УКУНО	3.633.269	4.092.658			3.876.180	3.727.785			3.363.635	0		

Извор: Одлуке о буџету и одлуке о завршном рачуну буџета општине Сврљиг

Коментар
Из табеле се може видети да се услуга „лични пратилац детета“ финансира искључиво из буџета Општине, без наменских трансфера са републичког нивоа. У просеку, средства намењена за ову услугу чине 2,8% укупних средстава издвојених за социјалну заштиту. Услуга „помоћ у кући“ финансирана је делом из буџета и доминантно из наменских трансфера са републичког нивоа (Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања). У 2021.

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

73,5% услуге је финансирано из наменског трансфера са републичког нивоа док су у 2022. години трансферна средства учествовала са чак 90%.

У 2023. години услуга је планирана у буџету и примљен је наменски трансфер (затим враћен у буџет РС) али услуга није пружена јер пружалац није био у могућности да је реализује. Сврха наменских трансфера је да подрже успостављање нових, односно унапређење постојећих услуга како би се постепено финансирале услуге из других извора, а пре свега локалних буџета. Утрошак наменских средстава у посматраном периоду је био потпун што указује да Општина располаже капацитетима за апсорпцију обезбеђених средстава, без обзира на извор (наменски трансфери и буџет општине).

Табела 7.2.5. Структура Програма 11 - Социјална и дечија заштита по програмским активностима и пројектима.

Шифра програмске активности	Назив програмских активности и пројеката у Програму 11 - Социјална и дечија заштита	у 000 динара								
		2021			2022			2023		
		План	Извршење	%	План	Извршење	%	План	Извршење	%
0902-0001	Једнократне помоћи и др. облици помоћи	31.100	71.520	230	28.605	26.841	94	6.600	16.236	246
0902-0005 (0901-0009 у 2021)	Обављање делатности установа социјалне заштите				13.391	12.235	91	15.473	12.824	83
0902-0016 (0003 у 2021)	Дневне услуге у заједници	3.800	5.572	147	4.153	4.149	100	500	0	0
0902-0017 (0004 у 2021)	Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге				500	435	87	500	479	96
0902-0018 (0005 у 2021)	Подршка реализацији програма Црвеног крста	13.500	13.165	98	14.600	14.345	98	13.500	14.252	106
0902-0019 (0006 у 2021)	Подршка деци и породици са децом	16.800	10.703	64	5.071	4.428	87	3.400	12.298	362
0902-0020 (0007 у 2021)	Подршка рађању и родитељству				7.000	5.758	82	7.000	6.086	87
0902-4001	Пројекат: ЛАП за унапређење положаја Рома у општини Шид	380	0	0	300	0	0	300	0	0
0902-4002	Пројекат: Оснивање и унапређење рада инфо пултова и центара за подршку мигрантима	278	0	0						
0902-4004	Пројекат: Програм доделе бесповратних сред. за куповину сеоске куће са окућницом				24.759	22.570	91	0	51.404	
0902-4005	Пројекат: Техничка подршка у запошљавању за Роме и ромске заједнице				293	293	100			
0902-4001	Пројекат: АЛМИТ				1	0	0			
0902-4006	Пројекат: ЛАП за избегла лица и миграције							1.310	10.611	
0902-4007	Пројекат: Мере популационе политике и подршке у области породице и деце ЈЛС у РС 2023. године							0	5.619	

	Укупно:	65.858	100.960		98.673	91.054		48.583	129.809	
<i>Извор: Буџет Општине Шид</i>										

Прилог 3 – Институционални капацитети за обезбеђивање социјалне заштите

Органи општине Шид су: Скупштина општине, председник Општине, Општинско веће и Општинска управа⁷². Послове Општине врше органи Општине у оквиру своје надлежности утврђене законом и Статутом. Ако законом или другим прописом није утврђено који орган је надлежан за обављање послова из надлежности Општине, све послове који се односе на уређивање односа из надлежности Општине врши Скупштина општине, а послове који су по својој природи извршни врши председник Општине и Општинско веће.⁷³

Стална радна тела Скупштине (именована на СО Шид 21.06.2020) су 13 одбора, међу њима и **Одбор за социјалну политику** који има 5 чланова, међу њима је и директор Центра за социјални рад⁷⁴.

Председник Општине има **Помоћника за социјалну политику и месне заједнице**.

Општинско веће чине председник Општине, заменик председника Општине, као и 7 чланова Општинског већа.

Када су у питању организациона структура и надлежности појединих делова организационе структуре јединице локалне самоуправе, они су регулисани пре свега кроз Одлуку о општинској управи Општине Шид⁷⁵ којом се утврђују надлежности, унутрашња организација, начин руковођења, односи са другим органима, средства за рад, финансирање, јавност рада и друга питања од значаја за рад и организацију Општинске управе општине Шид, и Правилник о организацији и систематизацији радних места у Општинској управи, општинском правобранилаштву и стручним службама Општине Шид⁷⁶, којим се уређују организационе јединице, руковођење организационим јединицама и њихова надлежност, називи и описи радних места, звања у којима су радна места разврстана, потребан број запослених за свако радно место, врста и степен образовања, радно искуство, потребне компетенције за обављање послова радног места и други услови за рад на сваком радном месту у Општинској управи, Општинском правобранилаштву и стручним службама општине Шид.

Кад су у питању послови из надлежности у области социјалне заштите, а посебно у области планирања, обезбеђивања, праћења спровођења и вредновања/процене ефеката услуга социјалне заштите као и мапирања потреба корисника и пружалаца услуга Правилником о систематизацији није детаљније уређено вршење ових послова.

⁷² Члан 28. Статута општине Шид ("Службени лист општине Шид", број 1/2019)

⁷³ Члан 29. Статута општине Шид ("Службени лист општине Шид", број 1/2019)

⁷⁴ Информатор о раду, последњи пут ажуриран 14.06.2022. године: <https://sid.rs/informator-o-radu/>

⁷⁵ „Сл. лист општине Шид“ број: 7/2017, 26/2019

⁷⁶ „Сл. лист општине Шид“ бр. 28/2022

Организациона јединица у градској/општинској управи која обавља послове из области социјалне заштите јесте **Одељење за друштвене делатности**. Све позиције предвиђене Правилником о организацији и систематизацији у Одељењу су попуњене, укупно 6. Руководилац Одељења врши и послове у вези доношења налаза и мишљења Комисије за процену потреба за пружање додатне образовне и здравствене или социјалне подршке детету –ученику (Интерресорна комисија). Извршилац за борачко-инвалидску, здравствену и социјалну заштиту у опису посла има и следеће: прати остваривање потреба у области здравствене и социјалне заштите за које се потребна средства обезбеђују у буџету Општине; остварујесарадњу са Установама из области социјалне и здравствене заштите. Међутим, у пракси, социјалном заштитом се бави готово искључиво начелница одељења за друштвене делатности док саветник за борачко-инвалидску, здравствену и социјалну заштиту иако то има у опису посла, због обима посла не обавља ове послове. Разлог је између осталог и чињеница да је ранијом систематизацијом ове послове обављало два извршиоца а да је касније спајање наведених послова у опис посла једног извршиоца довело до тога да у општинској управи осим начелнице практично нема особе која се бави пословима планирања и праћења услуга а нарочито унапређењем система социјалне заштите. Потребно је поново размотрити одржани организацију и систематизацију а ЈЛС ради на томе, јер је потребна сагласност Министарства финансија за отварање још једног радног места јер би општини било значајно да има једног извршиоца који би имао у опису посла искључиво социјалну заштиту.

Одељење за финансије има 9 запослених и све позиције предвиђене Правилником о организацији и систематизацији у Одељењу за финансије су попуњене.

Одељење за општу управу у којој је запослено 29 извршилаца, између осталог пружа и „*правну помоћ грађанима*“ давањем усмених правних савета и састављањем поднесака за покретање поступка и у току поступка, у складу са законом“. У оквиру Одељења за општу управу функционише као организациона јединица *Услужни центар* у којој је запослен 1 извршилац, како је Правилником о организацији и систематизацији и предвиђено. Услужни центар обавља послове из делокруга Општинске управе, а због квалитетнијег задовољавања грађана, а који укључују и послове друштвене бриге о деци. За извршавање одређених послова из изворне надлежности општине, као и поверених послова државне управе и стварање услова да се ти послови обављају ближе месту становања и рада грађана, Општинска управа врши одеђене послове и изван свог седишта у насељеним местима општине Шид, преко *месних канцеларија*. Месне канцеларије у седиштима матичних подручја (Адашевци, Беркасово, Вашица, Вишњићево, Ердвик, Кукујевци, Моровић и Сот), које врше послове према стручним упутствима и по налогу начелника Општинске управе, руководиоца Одељења за општу управу.

Правилником о организацији и систематизацији, у **Одељењу за урбанизам, комунално-стамбене и имовинско правне-послове**, као ужа организациона јединица постоји Одсек-Канцеларија за локални економски развој у оквиру кога су систематизована радна места Шефа Одсека за локални економски развој (1 извршилац који, између осталог у опису посла има и „организује, обједињује и усмерава рад Одсека, а посебно у вези израде и имплементације стратешких докумената и припреме имплементације пројеката за одабране приоритете Општине и примену Закона о улагањима;) и Извршиоца за израду пројеката и послове развоја и привреде-координатор Канцеларије за младе (врши стратешко планирање развоја Општине; и послове који су у вези са припремом пројеката, конкурсисања општине на конкурсе, учествује у изради и имплементацији политике за младе итд.) . Одлуком о изменама и допунама одлуке о Општинској управи Општине Шид из 2019. године⁷⁷, измењен је Члан 23 првобитне Одлуке из 2017. године, а којим се Члан 23. који се односио на послове Одељења за урбанизам, комунално-стамбене и имовинско-правне послове мења опис делатности тако што се додају и послови који су Правилником о организацији и систематизацији углавном придодати наведеним двама позицијама,

⁷⁷ „Сл. лист Општине Шид“ бр 26/2019

а односе се на припрему, праћење и координацију пројеката, праћење конкурса и активности везане за развој општине, укључујући међународне пројекте, фондове, сарадњу с јавним и приватним субјектима, израду документације, планирање буџета, те административне и стручне послове у различитим секторима попут привреде, туризма и социјалне бриге. Сви наведени послови нису директно везани за област социјалне заштите, али једино Одељење за финансије и Одељење за урбанизам комунално-стамбене и имовинско-правне послове имају дефинисане и послове везане за развој и припрему пројеката, мониторинг, и управљање. Међутим, важно је имати овај ресурс у виду и радити на сензибилисању и јачању компетенција КЛЕР-а за стратешку припрему пројеката и прикупалње средстава у области социјалне заштите

Поред већ наведеног, у општини Шид је формирана **Интерресорна комисија** за процену потреба детета, ученика и одраслог за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком за територију општине Шид (ИРК), о чијем формирању је актуелно Решење начелника Општинске управе од 26.12.2022.године. Комисија има пет чланова и то четири стална и једног повремениог члана. Стални чланови су:

1. Педијатар Дома здравља Шид, представник система здравствене заштите
2. Психолог ОШ „Бранко Радичевић“ Шид, представник образовно-васпитног система
3. Дипломирани социјални радник, представник Центра за социјални рад „Шид“
4. Дипломирани дефектолог олигофренолог, ОШ „Јован Јовановић Змај“ Шид

Сваки стални члан има именованог заменика. Мандат сталних чланова Комисије и њихових заменика траје четири године. За Координатора Комисије одређена је дипломирана правница, запослена у Општинској управи Општине Шид, у Одељењу за друштвене делатности. Повремени члан Комисије је лице које добро познаје дете, ученика или одраслог. Повременог члана Комисије одређује председник Комисије, за сваког појединачно, на основу предлога, односно сагласности родитеља, односно другог законског заступника и одраслог. Обавештење о одређивању повремениог члана, председник Комисије доноси у писаној форми и доставља га повремениом члану и његовом послодавцу. Чланови и председник Комисије примају накнаду за свој рад, у складу са Решењем, док координатор не прима накнаду те је у току припреме ове анализе од стране представника општине дат коментар да би решењем требало предвидети и накнаду за рад координатора комисије. ИРК је проактивна и сагледава и шири контекст и у својим извештајима даје препоруке, на пример на основу препоруке ИРК мења се Одлука о начину остваривања права на материјалне помоћи деци ученицима и студентима са територије општине Шид⁷⁸, којом ће се право на бесплатне уџбенике обезбедити и за децу која похађају по ИОПЗ.

Центар за социјални рад „Шид“ у Шиду је основан 1979. године као радна организација, а од 1991. као јавна установа у складу са законом о јавним службама. Са стањем на дан 31.12.2023. у Центру је запослено укупно 15 радника од чега 13 на неодређено и 2 на одређено време. Од 13 запослених на неодређено време 9 финансира буџет РС а 4 локална самоуправа, а по једног запосленог на одређено време РС и ЈЛС. Од наведених запослених је 1 руководећи (директор) 10 стручних радника (социјални радник, психолог, педагог, правник), 2 на административно-финансијским пословима, 1 стручни сарадник и 1 запослени на техничким пословима. По решењу надлежног министарства центар има право на 12 запослених на терет буџета републике, али једно радно место није попуњено због замрзавања броја запослених у јавном сектору (технички секретар, ССС) и једно стручно радно место које је упражњено отказом запосленог, а за које је министарству поднет захтев ПР-М. Центар засоцијални раднемазапосленог стручноградникана пословима планирања и развоја. Из структуре запослених према образовном профилу може се видети да је највише социјалних радника (6), 1 педагог, 1 психолог и 2 правника. Центар је организован у 2 службе: Служба стручних послова и Служба за услуге у локалној заједници

⁷⁸„Сл. лист Општине Шид“ бр 25/2019 и 18/2021

Центар за социјални рад „Шид“ у Шиду је крајем 2020. године **лиценцирао услугу Лични пратилац детета**. За ову услугу се не спроводи јавна набавка а на број захтева је четири пута већи од оног за које општина тренутно има средства да финансира. Наведена услуга је пружана у току 2023. године за 10 деце из 3 од укупно 19 насељених места на територији општине, а вршиле су је четири сарадника са којим је Центар имао закључене уговоре о делу. Поред тога, један извршилац је ангажован као пратилац у превозу ученика у школу у Сремској Митровици, али је ангажован по уговору као лични пратилац јер је то решење које је општина изнашла. За још 6 деце је ИРК дала мишљење да је потребан ЛПД али нису поднели захтев с обзиром да нема капацитета, на чекању су. Највеће изазове општина види у недостатку средстава за финансирање ове услуге, али и недовољно личних пратилаца за које је потребно обезбедити акредитовану обуку. Центар за социјални рад пружа услугу и с обзиром на то да има лиценцу, процењује се да има и капацитете за координацију услугом, чак и у случају повећања обухвата корисника. Примања стручног радника који координира услугом финансира Општина Шид.

Лиценцирани приватни пружалац услуге „Луана помоћ укући доо“Шидкао и Дом за смештај старих лица „Луана“ је препознат као ресурс узаједници, који би могао бити укључен у систем пружања ванинституционалих услуга. „Луана помоћ укући доо“Шид је од 2020. до 2022. пружао услугу Помоћ у кући. Поред ове приватне установе, постоји још једна установа за смештај старих лица а то је Дом за стара лица "Момчиловић" која такође има важећу лиценцу за домски смештај

Осим наведених, у општини Шид нема других лиценцираних пружалаца услуга.

- **Друге институције/организације од значаја за обезбеђивање услуга социјалне заштите у ЈЛС**

На територији општине Шид постоји седам основних школа са око две хиљаде ученика и две средње школе које похађа око седам стотина средњошколаца. Уписан број деце у Предшколској установи „Јелица Станивуковић Шиља“ је око 915. Такође, у општини постоји значајан број установа у области културе, спорта, туризма, које су активно укључене у рад са осетљивим групама становништва и врло добро умрежене у сарадњи са општинском управом.

Мрежу примарне здравствене заштите у општини Шид чине Дом здравља и здравствене станице које су стационарне у околним насељима. У оквиру Дома здравља формиране су следеће службе: Служба за здравствену заштиту деце, школске деце и жена, Служба за здравствену заштиту одраслог становништва и запослених, са кућним лечењем и негом, Служба хитне медицинске помоћи са санитетским превозом, Служба стоматолошке здравствене заштите, Служба за радиолошку, лабораторијску и другу дијагностику, Служба за специјалистичко-консултативну делатност, Служба за правне, економско-финансијске, техничке и друге сличне послове.

Филијала НСЗ Сремска Митровица, Пословна јединица Шид, реализује програме и мере из НАП-а. Посредовање у запошљавању лица којатраже запослење; професионална оријентација и саветовање о планирању каријере; Додатно образовање и обука - Програм стручне праксе; Програм приправника за младе са високим образовањем; Програм приправника за незапослене са средњим образовањем; Програм стицања практичног знања занеквалификована лица, вишкове запослених и незапослена лица на евиденцији дуже од 18 месеци; Обуке за тражите рада- Специјална информатичка обука у складу са потребама тржишта рада; Обука на захтев послодавца. Од субвенција за запошљавање лица из категорија теже запошљивих подразумева се финансијски подстицај уједнократном износу за отварање радних места на којима ће се запошљавати: млади до 30 г. старости, млади удомском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама; старији од 50 година који имају статус вишка запослених, Роми, особе

са инвалидитетом, радно способни корисници новчане социјалне помоћи, дугорочно незапослени, жртве породичног насиља.

Црвени крст Шид је значајан партнер ЈЛС у обезбеђивању социјалне заштите. У оквиру Народне кухиње обезбеђен је оброк за 370 корисника из градског и подручја, али и околних села за кориснике који због старости или болести нису у могућности доћи по оброк. У Народној кухињи припрема се и дели укупно 2000 куваних obroка недељно. Део простора Црвеног крста је додељен на коришћење Друштву за помоћ МНРО Шид, а радионице са децом, младима и одраслим члановима Друштва одржавају се у сали Црвеног крста. Број корисника радионица где су укључени и родитељи је од 15 до 25 лица. Црвени крст Шид реализује већи број програмских активности за младе, децу из предшколске установе као и за старије суграђане. За старије суграђане посебно се организује активност "За сунчану јесен живота" у оквиру којих се организују спортска такмичења, програми међугенерациске солидарности, традиционално Посело, посета Дому за стара лица Луана и др. Од 2015. године Црвени крст Шид је обухватио и рад са мигрантском популацијом кроз дистрибуцију хране и хигијене али и пружање психосоцијалне подршке кроз активности и радионице из програмских активности Црвеног крста.

У области информисања присутни су:

- [Радиотелевизија Коперникус](#) - приватна телевизија
- [Сремска телевизија](#) - приватна телевизија
- [Шидски портал](#) – приватни онлајн портал, удружење грађана

Локална самоуправа подржава рад удружења у складу са Одлуком о финансирању програма удружења којом је предвиђено да се подршка додељује путем конкурса. Конкурс за доделу средстава из буџета Општине Шид намењених за програме и пројекте удружења са територије општине Шид објављује се на веб сајту општине, али нису објављене листе са подацима о томе која удружења су добила средства на конкурс.

Организације цивилног друштва у општини су малобројне и са slabим капацитетима, нарочито кад је у питању систем социјалне заштите. Једино удружење које делује у општини а које окупља кориснике услуге планиране овим пројектом јесте Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама са којим Општина има одличну сарадњу, и општинска организација Црвеног крста која је виђена као кључна и са највише капацитета на локалном нивоу, кад је у питању социјална заштита.

Табела 16.: Корисници јавних средстава у општини Шид

Индиректни корисници буџетских средстава	Бр запослених
Галерија слика "Сава Шумановић" Шид	8
Музеј наивне уметности "Илијанум" Шид	5
Народна библиотека "Симеон Пишчевић" Шид	8
Културно образовни центар Шид	16
Туристичка организација Шид	7
Установа за физичку културу и спортску рекреацију "Партизан" Шид	6
Месне заједнице (укупно 19): Адашевци, Батровци, Бачинци, Беркасово, Бингула, Бикић До, Вашица, Вишњићево, Гибарац, Илинци, Ердевик, Јамена, Кукујевци, Љуба, Моровић, Моловин, Привина глава, Сот	19
Предшколска установа „Јелица Станивуковић Шиља“ Шид	128

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

Остали корисници јавних средстава:	
Основне школе: 1. Музичка школа "Филип Вишњић" 2. Основна школа "Бранко Радичевић" 3. Основна школа "Јован Јовановић Змај" 4. Основна школа "Сремски фронт" 5. Основна школа "Филип Вишњић" – Моровић 6. Основна школа "Вук Карацић" – Адашевци 7. Основна школа "Сава Шумановић" – Ердевик	354
Средње школе: 1. Техничка школа „Никола Тесла“ 2. Гимназија „Сава Шумановић“	106
Јавна предузећа, основана од стране општине: 1. ЈКП Стандард Шид 2. ЈКП Јавна расвета, услуге и одржавање 3. ЈКП Водовод Шид 4. Ј.П. Завод за урбанизам Шид	189
Други корисници јавних средстава: 1. Центар за социјални рад 2. Дом здравља Шид 3. Апотеке	223

Извор: Средњорочни план општине Шид 2023-2025

Прилог 4 - Резултати спроведених консултација и јавне расправе

КОНСУЛТАЦИЈЕ:

Назив документа	Програм унапређења социјалне заштите општине Шид за период од 2025. до 2030. године
Предлагач	Општина Шид
Период спровођења консултација	01.10.2024. – 24.01.2025.
Циљеви спровођења консултација	Прикупити мишљење чланова Радне групе за израду Програма унапређења, представника организација и институција из општине Шид о свим битним деловима Програма унапређења социјалне заштите – кључне информације проистекле из анализе стања, израда SWOT матрице, дефинисање циљева, мера и активности, буџетирање у оквиру Акционог плана.
Методи спровођења консултација	Радионице и онлајн консултације
Достављање писаних коментара	До 24. 01.2025. године
Други методи спровођења	Потребно је нагласити да је у процесу припреме за израду Програма унапређења социјалне заштите у периоду мај-јуни 2024. године

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

консултација	спроведена анализа стања у области социјалне заштите у општини Шид, као и мапирање потреба корисника и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите којим је обухваћен велик број грађана општине Шид. Преко хиљаду појединаца је учествовало у овом процесу, који су дали своје мишљење о стању и потребама у области социјалне заштите: анкета са грађанима, анкета са корисницима, фокус групе са стручном јавношћу и корисницима као и анкете за пружаоце услуга социјалне заштите.
Циљне групе и друге заинтересоване стране које су учествовале у консултацијама	Одржане су две радионице на којима су представљени резултати мапирања са препорукама за садржај програма унапређења социјалне заштите. Њихови коментари унети су у извештај о мапирању укључујући и препоруке за садржај програма: <ol style="list-style-type: none"> 1. Дана 26. августа 2024. године одржана је радионина са члановима Тима за спровођење пакета подршке у оквиру пројекта Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу. Учесници радионице су били представници локалних организација цивилног друштва, образовних, културних, спортских, здравствених институција. 2. Дана 9. септембра 2024. одржан је састанак са руководством локалне самоуправе. <p>Поред тога, одржане су 3 радионице Радне групе: 1 и 25. октобра и 18. новембра 2024. године, као и низ онлајн састанака на којима је дискутовано о садржају програма и пратећег Акционог плана, који су трајали до 24. јануара 2025. године.</p>
Да ли је спровођење консултација створило додатне буџетске трошкове	Није било додатних буџетских трошкова. Процес израде Програма унапређења социјалне заштите финансиран је од стране Сталне конференције градова и општина у оквиру пројекта Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу, те у том смислу Општина Шид није имала додатних трошкова.
Информације о достављеним коментарима	Током процеса консултација упућено је више коментара од стране чланова Тима за спровођење пакета подршке и Радне групе за израду програма унапређења. Сви предлози су достављани непосредно током дискусија приликом одржавања радионица. Сви коментари су уважени.
Анализа примљених коментара	Представница Друштва МНРО је истакла високу укљученост свих установа на локалном нивоу у подршку деци и младима са инвалидитетом, као и да је сарадницима из установа потребно обезбедити додатне едукације за рад са особама са инвалидитетом с обзиром да они спроводе активности у директном раду са корисницима Друштва МНРО. Представник Културног центра је истакао значај културе у остваривању инклузије особа са инвалидитетом и одличну сарадњу коју установе културе у том смислу имају са општином и Друштвом МНРО као и другим установама и организацијама. Чланови радне групе . Кад су у питању коментари чланова Радне групе, они су се пре свега доносили на потребу да се успостави баланс између постојећих ресурса локалне самоуправе и потреба које су установљене. У вези са тим, у току консултација неке од предложених активности су брисане из акционог плана (на пример, успостављање омладинске волонтерске

Програм унапређења социјалне заштите у општини Шид за период од 2025. до 2030. године

	групе и успостављање вешераја),
--	---------------------------------

ЈАВНА РАСПРАВА:

Назив нацрта/предлога акта	Програм унапређења социјалне заштите општине Шид за период од 2025. до 2030. године
Надлежни предлагач	Општина Шид
Период спровођења јавне расправе	
Методи спровођења	Прикупити мишљење стручне и опште јавности
Достављање писаних коментара	
Други методи спровођења јавне расправе	
Да ли је у потпуности спроведен програм јавне расправе	
Да ли је осигурано учешће свих идентификованих циљних група у јавној расправи	
Које су друге заинтересоване стране учествовале у јавној расправи	
Да ли је спровођење јавне расправе изазвало додатне буџетске трошкове	
Информације о достављеним коментарима, предлозима и сугестијама	
Анализа примљених коментара	